

DOMOVINA

Uredništvo je v Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak ponedeljek, sredo in petek ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krone. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina; namreč: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 vin. Naročniki se pošilja upravnistvu, plačuje se vnaprej.

Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat; za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Velika pevska slavnost v Rušah.

Komaj se je zanesel med slovensko občinstvo glas o njej, že je nastalo na vseh koncih naše domovine nepričakovano zanimanje za njo. Iz Gradca, Maribora, Sv. Ilje, Sv. Lenarta, Celja, Ljubljane, celo iz tužnega Korotana so došli že zdaj pripravljalnemu odboru navdušeni pozdravi z zagotovitvijo „na veselo svidenje“.

Pevska slavnost, enkrat v sredini slovenskega ljudstva, popolnoma nemotena na narodnih tleh, v slikovitih Rušah, to je oni vabljivi čar, kateri se je lotil tako nenadoma vseh src.

Kakor smo izvedeli od strani pripravljalnega odbora v Rušah, je njega delovanje v polnem teku. Vse kmetske žene pridružile so se odboru s posebnim odsekom, in se skoz par nedelj sem udeležile polnoštevilno njegovih sej. Pa je tudi ogromno dela.

Kot prostor slavnosti se je izbral glavni prostor pred hišo, kjer so pridružilo šest sosednih območij hiš s svojimi dvorišči in vrtovi. Plotovi in gredice, prej oskoseno čuvani, zgubili so na en mah svoj zagovornike.

Vse naj boji en prostor veselja in zabave. In kaj bo tu krčem, kavaren, sladničaren, plešišč, vino in pivotočišč. Priznati se mora, da pri tem složnem sodelovanju vseh narodnih krogov ne bodo lahko našle Ruše primerne tekmovalke.

Šostanjska „Narodna godba“ je obljubila polnoštevilno sodelovanje. Z dobavo te zdaj tako priljubljene in izvrstne godbe čaka tudi v tem oziru se obiskovalce najprijetnejše iznadenje.

In k temu še pride prekrasna vinska letina in — sladki Pekarčan.

Če nas ne moti vreme, prorokujejo rojenice novemu Žigertovemu stolpu prekrasno, slavno vstajenje.

Občinske zadeve.

Kmetu in siromaku v pomoč!

Premožnejši, ali kakor se neumestno reče, boljši kmetovalci imajo razum svoje stanovalske hiše tudi še kako drugo hišo ali koč, namenjeno ali za lastni prevzitek ali za kateri drugi namen. Da jim ta ne stoji prazna in da si pridobe dohodkov za popravilo, jo dajo v najem, navadno kakemu dninarju, rokodelcu ali sploh človeku, ki živi od zaslužka svojih rok. To pa tudi zato, da imajo pri rokavi delavca, katerih v današnjih razmerah skoro povsod primanjkuje.

Dobičkar kmetovalec od take hiše nima nobenega. Hišo je namreč treba venomer popravljati. Enkrat popra, in in peč, drugo leto okna, duri itd., k čemur najemnika z določeno vredniti ne zadostuje. Razum tega mu najemnikova družina dela kolikor toliko kvara krog hiše, po trati, sadnem drevju itd.

Toliko, da se živi in da ima reven človek v koči kam položiti svojo trdnjo glavo.

A glej, tu ti pridivja necega dne od glavarstva ukaz, naj mu gospodar napove najemnino. Seveda mu zažugajo visoko globo, če bi najemnine ne napovedal ali če bi kaj neresničnega izjavil. Kaj mu je storiti? On torej napove, da mu najemnik plačuje n. pr. 20 K letne najemnine ter prosi, naj se mu odšteje prouzročena škoda krog hiše ter troški za manjša popravila v znesku 10 K, ostalo bi torej za obdajenje le 10 K.

A glej jih dačne navijavce pri glavarstvu! Kot odgovor na to dobiš v naložnem in plačilnem listu zapisano, da so škodo in troške za popravilo določili na 6 K, ostalih 14 K pa so popravili na 56 K, in da so ti torej od zneska 56 K naložili najmarino t. j. najemninski davek. Ob koncu sicer rečejo prav dobrotljivo, da se proti temu odmerjenju lahko pritožiš s pisnim ugovorom v smislu po dne 19. marca 1876. l. drž. z. št. 28 v 30 dneh.

Ali jih ni sama pravičnost? Saj so ti naznanili, da se smeš pritožiti!

Ker pa kmetu doposlanega mu naložnega in plačilnega lista navadno niko ne razloži in si teh števil tudi sam ne ve raztolmačiti, ter nazadnje niti ne opazi, da so mu najemnino početrili, ne ve ugovarjati, tako ostane veljavno, kar je roka tohtajočega dačnega uradnika v naložni in plačilni list zapisala.

Kakšna je to pravica, če se po določeni roki, kar je s krivic, po dne 19. marca 1876. l. drž. z. št. 28 v 30 dneh, pa se mu reče: „Pritoži se!“ To je nasilstvo in oterutstvo! Ali naj leta kmet okrog, da si najde pisarja, ki mu naj za plačilo skuje ugovor, če pa pri tem zamudi pri gospodarstvu nujna opravila in si s tem prizadene novo škodo? Taka pravica in vrag sta iz enega pekla doma!

Kaj porečemo o sosedu, ki nam prekosi na travniku mejo z namenom, češ, če se bomo oglasili in pritožili, potem nam hoče travo vrniti in škodo pravnati, ako ne, hoče leto za letom brez skrbi in straha po našem kositi?

Mi pač mislimo in pričakujemo, naj bi bil naš sosed sam toliko pošten in značajan, da bi ne kosil pod nobenim pogojem po našem. Poštenjak ne čaka na tožbo.

Slab in krivičen sosed to!

Uprav tako ravna v mnogih slučajih c. kr. okrajno glavarstvo kot dačna oblast ali da jasneje govorimo, pri glavarstvu v Celju imajo uradnika, ki dela tako, kakor tisti svojeglavni sosed. On narekuje potrojeno in početrjeno najmarino, češ se bodo že pritožili, če jim bode preveč.

Kaj zato, če se s tem kmetom krivica prizadene? On se vendar izkaže izvrstnega dačnega navijavca in se prikupi v veliki meri navzgor. Povzihanje mu gotovo ne izostane in to je vendar njegov glavni namen.

Toda povzihanje se s krivicami, plezati s svojo težo navzgor po lestevici, ki se s špicastimi lestveniki globoko vdira v kmetovo grudo, se pravi vznemati v prebivalstvu misli in čustva, ki mu pravijo, da bode treba rabiti proti sili silo samopomoči in brambe, in da ni druge pomoči nego lestevico izpodnesti, naj lebnje krivični vzpenjač na tla.

Krivično je tudi dačnih uradnikov, ki se s krivicami, plezati s svojo težo navzgor po lestevici, ki se s špicastimi lestveniki globoko vdira v kmetovo grudo, se pravi vznemati v prebivalstvu misli in čustva, ki mu pravijo, da bode treba rabiti proti sili silo samopomoči in brambe, in da ni druge pomoči nego lestevico izpodnesti, naj lebnje krivični vzpenjač na tla.

Posestnik, kateremu se je za v najem dano koč, odmerila previsoka najmarina (najemninski davek) ne more dolgo te krivice prenašati. Odpove torej najemniku koč, počaka do sv. Jurija, potem jo zapre i to edino radi tega, da se reši neznosno visokega davka. Tu je namreč treba npoštevati, da se morajo k najemninskemu davku plačevati povrh še občinske priklade, tako naraste v mnogih občinah ves davek na polovico, da, na tri četrtine dobljene najemnine. S čim se naj torej poravnajo troški za popravilo hiše? O dobičku ni nobenega govora.

Če pojde stvar tako naprej, da se bodo najemnikom po kmetih koč zapirale, kje naj dobe ubogi ljudje stanovanje? Izseliti se bodo morali v

LISTEK.

Prijatelj Lovro.

Hrvaški spisal Avgust Šenoa: poslovenil Janko Bratina.

(Dalje.)

Ker je bil Lovro jako strasten, sem se bal, da bo obolet. A ni obolet. Posebno mu je koristilo, da se je starikava Minka malo pozneje poročila z malim uradnikom iz očetovega urada. Poleg vsega tega je bil Lovro strašno porušen. Na bledem licu sem opazil včasih nenavadno drhtenje. Ustne so mu bile suhe, blede, oči žolte, motne.

Na mračnem čelu se je videlo, da ga mori skrivna tuga, ker se mu ni posrečilo rešiti očeta iz stiske. V društvu, posebno pred menoj se je delal Lovro veselega, ravnodušnega, ali to je bilo le na videz. Divja ironija, s katero je začel vsak svoj govor, cinične opazke o idealnih predmetih so

izdajale njegovo globoko bol. O Minki ni bilo med nama več govora.

Lovro je srečno izvršil tudi ustmene izpite ter čakal samo, da se mu da mesto na kaki hrvaški gimnaziji. Odleglo mu je malo. Nekega lepega poletnega dne — nikoli ne pozabim tega usodnega dneva — sedeli smo po obedu skupaj v kavarni. Macan in Lovro sta se živo prepirala o nekem jezikoslovnem vprašanju. Naenkrat stopi v dvorano visok, debel človek, obritega smehljajočega se lica, šilastega nosa. Po dolgi suknji in visokih svetlih škornjih smo opazili, da je ta človek duhovnik. Prišlec je v kotu nekaj šepetal z natakarkem, nazadnje je ta s prstom pokazal našo mizo. Tujec se nam je ponižno približal, dvignil klub ter vprašal hrvaški:

— So li tu gospodje Hrvatje?

— Smo, odgovorili smo enoglasno.

— Zelo mi je ljubo, da sem našel tu svoje rojake, nadaljeval je duhovnik smehljaje, kajti to mesto je veliko in

jaz sem tujec. Jaz sem Anton L. učitelj iz S. v Dalmaciji. Prišel sem sem, da položim profesorske izpite iz hrvaščine za vso gimnazijo. Ne znam ni češki ni nemški, ter sem vesel lepega društva našincev, pa vas prosim za vaše prijateljstvo.

Gospoda Antona smo deli med se.

Bil je starikav človek in zelo navadne pameti. Hrvat po imenu in po rodu, govoril je precej dobro hrvaški, a bolj v primorskem narečju, kakor bi ne smel pismen človek. Včasih se mu je ukradla tudi italijanščina. Zelo mučno mu je bilo, če je bil govor o hrvaški literaturi: Tu je koracal moj šjor Antonio kakor po gladkem ledu. Čudil sem se, kako postane naš duhovnik učitelj hrvaščine. Po prvem razgovoru z učiteljem hrvaščine na vsučilišču je uvidel moj šjor Antonio, da izpit iz hrvaščine ni niti za Hrvata, mačji kašelj. Slovniške oblike mu niso bile dosti znane, a o hrvaški književnosti je znal toliko, da je prilično pred

nekaj stoletji neki Gundulić napisal neko „lepo“ pesem, po imenu „Osman“. To je vsekakor bilo praznemu profesorju premalo. Anton je tedaj moral stisniti „škipce“ in pridno študirati. Vsi smo mu bili učitelji. Profesor Anton je dobil naenkrat osem profesorjev. Način predavanja je bil nenavaden. V stanovanju nekega jurista Primorca, smo sedeli pod večer okoli mize kadeč in pijoč plzensko pivo. Šjor Antonio je sedel malo od nas kakor potrta grešnik pri peči, četudi je bilo leto.

— Pagat ultimo! viknil je mladi Primorec; šjor Antonio! Kedaj se je rodil Gundulić?

— V sedemnajstem stoletju.

— Ne! oglašil se je Macan, rodil se je leta 1588. Tous les trois, gospoda! Plačajte novčič.

— In kaj je napisal? vprašal sem ga jaz.

— Osmana.

srečnejše dežele ali onkraj morja, kjer ni tako trde postave niti tako nerazumnih in egoistično navdihnenih dačnih uradnikov. Naši dačni uradniki podijo kmetu delavce izpod strehe.

To je ona rastoča gospodarska beda. Velik kos težke krivde pade na glave dačnih uradnikov pri glavarstvu, ki postavijo o najemnini pretiravajo in jo celo zlorabijo.

Ni čudo, če poškodovanci škripljejo z zobmi in stiskajo pesti! Vsakdo je namreč po postavi narave dolžan braniti svojo kožo ter si ne bode nikdo dal od državnih organov mozga izkosti izsesavati. Če vlečete kožo raz nas, varujte se dotikati našega mozga!

Umestno je torej in nujno potrebno, da posvetimo vednemu navijanju dačnih uradnikov več pozornosti in da navajamo ljudstvo, naj se pritožuje proti krivicam, s tem bomo služili občnemu miru in redu v državi. Državo pa bomo opozorili na umazanost in brezvestnost nekaterih njenih izvršilnih organov.

Fiat justitia! Kmetu in siromaku pomoč!

Svetovno-politični pregled.

— **Državni zbor.** „Wiener Ztg.“ prijavlja cesarjevo lastnoročno pismo, s katerim se sklicuje državni zbor na dan 15. maja. Ob enem prijavlja imenovanje barona Gautscha predsednikom najvišjega računskega dvora.

— **Parlamentarni položaj.** Gosposka zbornica ima prihodnjo sejo 16. t. m. Na dnevnem redu je drugo branje zakona o regulaciji pokojnine državnim uradnikom in slugam, ustanovitve višjih adjut., zvišanje pokojnine vdovam državnih uradnikov in o spremembi poročnega pamenta. — Dne 14. t. m. izroči minister znanjih zadev poslanski zbornici poziv, naj izvoli člane v delegacije. Predsednik bo v ta namen napovedal večerno sejo. Skoraj gotovo se določi 12. junij za dan, ko se skličejo delegacije. Prvo delegacijsko zasedanje bo trajalo le 14 dni.

— **Potovanje avstro-ogrškega generalnega štaba.** Dunajska „Zeit“ poroča, da generalni štab prične svoje potovanje dne 28. t. m. (počeni v Križevcih na Hrvaškem) ter da obišče vse garnizije na Hrvaškem in v Bosni, zlasti one ob mejah.

— **Hrvaški sabor** je bil odprt dne 9. t. m. Naval ljudstva je bil velikanski. Vse galerije so bile natlačene polne. Narod je pozdravljal viharne svoje zastopnike Kulmerja, Tuškana, Tomca in druge. Poslanec fml. Tomičić

je prišel v generalski uniformi. Dame so sipale na prihajajoče cvetje. Z „Abzug“ so obsipavali mažaronske poslance. Najstarejši narodni zastopnik Erazmo Barčić prevzame na to predsedstvo. V svojem govoru naglašajo: „Narod pričakuje, gospoda moja, mnogo od nas, s složnimi silami moramo delovati, da suverena volja naroda zmaga v vseh naših javnih vprašanjih. Dalekosežen uspeh bomo dosegli, ako tekom saborskega zasedanja sklenemo take zakone, ki bodo koristili narodu. Mi moramo napraviti moderne in svobodne institucije: o splošni, tajni volilni pravici, o neodvisnosti sodnikov, o popolni svobodi tiska, zakon o poroti, zakon o svobodi shodov, zakon o nedotakljivosti imunitete saborskih članov in izpremembo nazadnjaškega poslovnika. Bodite nverjeni, da bo narod z nami. Mi hočemo postaviti temelj, na katerem bo uvidel narod, da nismo proti njegovi neodvisnosti. Za tem nam mora biti posebna in častna naloga, da čim prej zedinimo dele raztrgane domovine. Ta sabor bo z zlatimi, neizbrisnimi črkami zapisan v hrvaški zgodovini.“ Predsednik poziva poslance na delo.

Poslanec Ivan Peršić izjavi: Predno se odzovem kot Starčevićanec in zastopnik glavnega mesta Zagreba pozivam predsednika, moram izjaviti: Kakor pozdravljam sina in patricija hrvaškega mesta Reke, poslanca Barčića, obžalujem, da to mesto ni zastopano z dvojico poslancev. Ta sabor ni popoln in bi se zato ne smel otvoriti. Tega kot Starčevićanec ne morem zamolčati ter vlagam protest z izrecnim naglasom, da se v bodoče kak molk stranke ne bi izrabljaj.

Nato čita saborski zapisnikar kraljevski reskript. (Klici: Živio kralj! Živio narod!)

Potem gre deputacija po kralja. Tudi ta povdarja, da narod čaka nove zakone. — Danes zopet seja.

— **Občinske volitve na Dunaju.** Predvečeraj so bile na Dunaju občinske volitve za IV. kurijo. Izvoljenih je bilo 14 krščansko-socialnih in 7 socialno-demokratskih občinskih svetnikov. Udeležba je bila velika. Liberalci so pozvali svoje volilce, naj volijo socialne demokrate. Nemški nacionalci se večinoma niso udeležili volitev.

— **Prosti prehod na Rumunsko.** Za pospeševanje obiska razstave v Bukarešti je ogrska kakor tudi rumunska vlada odpravila priselne potne liste na rumunski meji za čas od 14. maja do 14. novembra t. l.

— **Ruskim ministrom za železnice** je imenovan Pavel Breitenbach.

— **Turško-bolgarski konflikt poravnal.** Carigrad 9. Turško-bolgarski

obmejni konflikt je bil nenadoma poravnal, ker je turški polkovnik Ahmed bej s prepornega mesta ukazal odpeljati tamkaj nakopičeni strelni material.

— **Vstaški boji v Macedoniji.** Grške vstaške čete so izvršile zadnje dni v bitoljskem vilajetu zopet več grozodejstev. Pri Bobištu so umorili Grki tri Bolgare. Pri Kalugerici (okraj Florina) pa so vjeli 14 Bolgarov ter jim prerezali vratove. Kakih 60 bolgarskih vstašev pod vodstvom Boteva in Kvetadina je zbežalo pred turškimi vojaki v samostan Sveti Jovan. Turki so samostan celi dan oblegali, končno pa jih je pregnala nova četa, ki je prišla obleganim na pomoč. Vstaši so izgubili enajst, Turki pa pet mož.

— **Rešitev macedonskega vprašanja.** Knez Ferdinand je sprejel uglednega angleškega časnika Steada v posebni avdijenci ter ga povabil tudi k dvornemu obedu. Stead je izjavil po avdijenci, da je dobil trdno prepričanje, da se macedonsko vprašanje še letos reši. Za sedaj se išče le sporazumljenje z Rusijo, potem pa bo s pomočjo Francije in Italije Nemčija izolirala in macedonsko vprašanje se bo rešilo.

— **Otvoritev ruske dume.** Povodom včerajšnje otvoritve ruske državne dume je bilo mesto v zastavah. Šole, banke, uradi so bili zaprti. Dne 9. t. m. se je vršilo v Carskem Selu dolgo posvetovanje o carjevem prestolnem govoru in o tem, ako naj ga car osebno prednaša. Car je to odločno zahteval, češ, da hoče osebno biti navzoč pri vstopu v novo dobo. Sklenilo se je, da car izreče prestolni govor v zimski palači. Car se je iz Carskega Sela v svoji jahti s carico in otroci pripeljal v Petrov dvor. Na Nevi je bil ves promet radi varnosti ustavljen. Po Nevi kroži nad 100 ladij, ki so dolžne za carjevo varnostno službo. Ulice so več ur pred otvoritvijo dume bile zaprte z vojniki. — Člani državne sveta in državne dume, ministri in visoki dostojanstveniki so prišli v zimsko palačo, kjer jih je sprejel car. Car, obe carici in vsa carska rodbina se se v sprevodu podali iz prestolne dvorane sv. Jurija v glavno dvorano. V prestolni dvorani je imel petrogradski metropolit Antonij zahvalno službo božjo, na kar je car s prestola prečital prestolni govor, v katerem je poudarjal potrebo reform.

— **Novo rusko ministrstvo.** Ministrom notranjih zadev je imenovan Sturypin, finančnim Kokovcev in nadprokurator sv. sinode je knez Šilinski-Samatov.

— **Iz francoske zbornice.** Vsled volilnega rezultata je gotovo, da ne bo

Doumer več voljen predsednikom zbornice, ki se sestane dne 1. junija. Predsednikom bo najbrž izvoljen Brisson.

— **Parlamentarne volitve na Francoskem.** Letošnjih volitev za francosko zbornico se je udeležilo 8.900.000 volilcev, to je 800.000 več, nego na volitvah leta 1902.

— **V angleški zbornici** je nastal med novoustvarjeno „delavsko stranko“ in liberalno večino razpor v vprašanju sestave komisije za posvetovanje o zakonu glede domačih delavcev. „Delavska stranka“ zastopa stališče, da ima pravico biti zastopana v vseh odsekih.

— **Boji v Maroku.** Dne 9. t. m. se je na levem bregu reke Muluia vršil boj med sultanovimi in pretendentovimi četami. Čete sultanove, ki so prekorale reko Muluia, so bile vsprejete s živahnim streljanjem s pušk in odbite. Imele so okoli 30 mrtvih in ranjenih.

Dopisi.

Dobrna pri Celju. Danes nekaj popolnoma novega! Nemčurji na Dobrni so čez dobre 4 mesece prišli k sapi. Dali so prvo znamenje življenja od sebe. „Kje pa?“ Oh! Kaj le vprašate? Al' ne veste, da so „tajč“? Kje drugje torej kakor v „tajče vaht!“ V naročje celjskega raubarskega lističa so se zatekli. Zagnali jih je kašelj in v „vahtarico“ so začeli pljuvati. Pisati neznano dolg članek o propadu lastne stranke šele čez štiri mesece, to je res vredno — nemčurških možgan. Iz samega globokega spoštovanja do čislane „vahtarice“ in njenih sestradanih pristašev na Dobrni posvetimo „vahtarci“ nekaj besedi. „Vahtarca“ pa nam ne sme zameriti, če ne bo pisano vse po časniških pravilih, kakoršna veljajo v uredništvu vahtarčinem, zakaj na Dobrni nismo študirani za časnikarje in torej tudi nismo zmožni pisati lepih člankov po časniških, kakor zna to par gosposkih nemčurčkov na Dobrni. — Koj v začetku moramo izjaviti, da nam razdražena besnost kake papirnate bestije z nemškimi čeljustmi dela strahu toliko, kakor rudeče pobarvani, papirnati zmaji, ki jih otroci spuščajo v zrak, in zadnji nemški list, pred katerim bi trepetali, je — „vahtarica“. Prav dobro razumemo neutolajljivo žalost in brezmejno jezo takozvane „nemške“ stranke na Dobrni nad porazom pri zadnjih občinskih volitvah, a da pride k sapi šele čez 4 mesece, je najboljši dokaz, kako strašno je bila vržena raz sedla. Z vihrajočimi prapori so jezdili nemčurški hetmani v boj in čapke na njih glavah so lesketale v solncu, a predno je bilo minulo 10 ur, bila je vsa janičarska armada zbita in

— Kaj je „Osman“? vprašal ga je Lovro: jaz sem valat.

— Velika pesem, odgovoril je naš učenjak.

— Ep, šjor Anton ep! dodal je Primorec.

In tako dalje. Šjor Anton se je neprijetno potil od same hrvaščine, a poleg vsega tega je bil veseljak. Nekega dne smo sedeli po obedu zopet v kavarni za mizo. Govor je prišel na dekleta. Neusmiljeno smo jih reševali.

— Prosim Vas, pustite to stvar, dejal je Lovro, tega sem že sit. Komaj sem se ene rešil. Vsaka ženska je Evina hči.

— Šjor Antonio se je zelo čudil Lovrovemu sovraštvu proti ženskemu spolu.

— Povem Vam, kaj je na vsej stvari, odgovoril je Lovro ter mu v veliko moje začudenje povedal Minkino zvijačo.

— Eh, nasmejal se je šjor Antonio lokavo, pridite k nam v Dal-

macijo. Tu je kaj videti. Izvrstna dekleta. Pri nas v S. je neka mladenka lepa in polna denarja. Edinka je sirota brez očeta in matere, ima samo strica varuha, a imetja kakih 40.000 goldinarjev. Pridite, gledal bodem na to, da postane Vaša.

Lovro je začel Antona natančneje izpraševati o bogati siroti in mi smo se smejali iz srca. Za malo časa nas je zapustil Anton, položivši izpit za pol gimnazije. Pozabili smo na bogato Dahmatinko.

Nekega večera je prišel Lovro veselejše domov.

— Za osem dni odidem, dejal mi je ter pokazal dekret, s katerim je bil imenovan učiteljem neke hivaške gimnazije. „Predvsem grem obiskat še stariše“.

Prišel je ta nesrečni dan. Ločiti se je bilo treba. Meni je bilo mučno, mučno tudi Lovru, kakor brata sva preživela toliko veselih in žalostnih dni, a sedaj se ločiti! Spremil sem ga

na kolodvor. Poljubila sva se.

— Dal Bog, da bi se zopet srečno videla v našem kraju, rekel sem.

— Da bi Bog dal! odgovoril je Lovro. Zvonec je zazvonil drugič in prijatelj je odšel.

Za nekaj časa mi je pisal, da je bil pri stariših. Skoro da se je kesal tega pta. Mati je bila oslabela, onemogla. Oče mrk, trd, žalosten. Doma stiska.

— Sam si moreš misliti, bratec, pisal mi je, kako mi je bilo pri sren; da te raznese!

(Dalje prihoduje.)

Dva imenitna Slovenca na dunajski univerzi.

(Predavanje g. c. kr. stočnika Fridolina Kavčiča v društvu „Zvezda“ na Dunaju.)

(Dalje.)

Drugi imeniten rojak, o katerem mi je danes govoriti pred slavnim ob-

činstvom društva „Zvezde“ je — Andrej Perlaha. Ta se je rodil l. 1490. v Svičini nad Mariborom. Njegovi roditelji so bili kmečkega stanu. Perlaha se je izobraževal na dunajskem vseučilišču. Tu sta mu bila sloveča matematika Stiborius in Colimittius (Taustätter) učitelja. Poprijel se je še pozneje medicinskih studij ter je bil l. 1530. promoviran doktorjem medicine. Promocija se je vršila zelo slovesno. Dvakrat je glasno zapel veliki zvon sv. Štefana. Prvokrat, ko se je slovesnost onega dne občinstvu naznanila, v drugič je zvonilo k odhodu v cerkev. Vsi doktorji, licencijati in vseučiliščniki dijaki so se zbrali pred stanovanjem Perlahovim ter so vedli mladega doktorja v slavnostnem sprevodu v cerkev sv. Štefana, kjer jih je pozdravil mogočen glas trobent. Za dvor, za župana, sodnika in svetnike dunajskega mesta in za doktorje vseh fakultet so bili pripravljeni posebni sedeži. Ljudstva je bilo zbranega na

strta v prah, in hetmanske čapke so bile po 2 vinarja na Dobrni. Taki ljudje so za strašilo v turščico, ne pa za politične boje. Z ozirom na to moramo imeti potrpljenje z nervoznimi izbruhi poraženih nemčurskih vitezov in njihovih hlapcev, in še manj jim smemo zameriti, če jim pohabljeni možgani ne dajo boljših dokazov, in njih polomljena domišljija in želja po maševanju vodi na pot — laži in obrekovanja. Na to pot dopisničkom plemenite „vahtarice“ ne moremo slediti. Vidi se iz cele mazarije, koliko truda je stalo gospode, ki so sestavljali članček. Pri vsakem stavku se pozna, kako so si brisali pot z nemčurskih „k'sihtov“ in nazadnje vendar niso prišli drugam, kakor na — kaplana. „Kaplan“ je pa tako vsakdanja jed nemčurjev in njihovih listov na Spodnjem Štajerskem, da se samo čudimo, kako da si še upajo dati tako „borovo špižo“ na javni jedilni list. Tudi o „miru“ pišejo nekaj mlečnozobi „skribonti“ v „vahtarico“. Tak mir, kakor si ga želijo dobrnski, še po maternem mleku dišeči sotrudniki „vahtarični“, je — naša smrt. In „vahtarca“ ne bo zamerila, ako si dobrnski Slovenci zdaj, ko stopamo od zmage do zmage, še ne želimo smrti. Sicer pa nemški „mir“ na Dobrni kaj lepo dokazujejo noži, „krigleci“ in planke v — nemčurskih rokah! Brez laži seveda „vahtarica“ ne more živeti. Dala se je od nekoga nafariati, da so se v zadnji občinski seji sklenili samoslovenski napisi in samoslovenski občinski pečat. To je bilo že zlatenaj vse na Dobrni! Oh, ko bi si vendar nemčurski mazači na Dobrni hoteli izposoditi pamet pri kakem laleku, pisali bi gotovo boljše! Proti koncu pa je jeza premagala spoštovane „pisatelje“ in ušla jim je izpod peresa — resnica! Da sta župnik in kaplan častna občana, to jim ne gre v glavo! Ko bi bila voljena Gel in Hazenpohl, bilo bi vse dobro! Za nšesi mokri dopisnički „vahtarični“ so čutili na Dobrni tudi „Krißtigen Los von Rom-Zug“. O ljuba pamet! Kaj ko bi zadolženi nemčurski generali na Dobrni hoteli postaviti svarilno tablo z napisom: „Ahtunk na Cuk!“ — Konec „vahtaričnega“ kvasenja je vsakdanji. Tak „članek“ je pri „vahtarici“ vedno pripravljen. Po potrebi se spremeni kraj in ime in klobasarija zoper duhovnike, ki „nemir delajo“, je gotova! Na zadnje padejo „vahtarični“ mlečnozobjeki na Dobrni na svoja kolena pred — škofa in milo vzdihujejo za pomoč! „Vedno se je pričakovalo, da bo —, a vse je ostalo pobožna želja!“ Tudi na Dobrni smo dolgo „pričakovali“, da bo nekatere nemčurske portarice srečala pamet, a „vse je ostalo

pobožna želja“. Z naglimi koraki je šla pamet mimo njih in ne bo je več! Če ima morebiti „vahtarica“ namen, da bi njena pisarija nadomeščala pamet pri nekaterih renegatih na Dobrni, je gotovo dosežen namen njenega življenja; če pa misli slavna postati z napadi na dobrnsko duhovščino, se pa čislana „vahtarica“ res strašansko moti.

Predno se pa ločimo od znanih a neimenovanih prijateljev, kateri so gotovo poslušali šumenje tentoburškega gozda, poljubljali škornje pokojnega Bismarka in lizali roso na njegovem grobu, povemo jim prav tiho na nho, naj ne mečejo kamenja okoli sebe, ker sedijo v — stekleni hišici! Ako bi pa morebiti vsled naših besed postali zopet nervozni in bi se bilo bati, da se jim začne po stari navadi zopet motiti po glavi, ni zanje boljšega recepta, kakor da si položijo mokre cunje na svoje nemčurske čeljusti! Zdravil!

Šoštanj. (Narodna slavnost.) S strahom smo opazovali nevarne oblake, kateri so se zbirali nad Šoštanjem, delali si upe, da se bo vreme izpremenilo, a vse zastoj; ostalo je neprijetno vreme in bati se je bilo, da se bo cela slavnost izjalovila. A navdušenje za narodno stvar je premagalo zapreke, katere je delalo vreme in zbralo se je nad 500 ljudi v Šoštanju, da pokažejo Šoštanjčanom svoje simpatije in pomagajo položiti temelj prvi ljudski knjižnici na Spod. Štajerskem. Slavnost so počastili korporativno bralno društvo na Dobrni, bralno društvo v Št. Ilju in posebno mnogobrojno najmlajše bralno društvo v Družmirju, zastopana so bila nadalje društva: „Savinjski Sokol“ v Mozirju, „Celjski Sokol“ ter ostala narodna društva v Celju, bralno društvo v Vuhredu, čitalnica v Slov. Gradcu, bralno društvo v Lembahu pri Mariboru, bralno društvo v Velenju, Škalah, čitalnica v Mozirju; opazili smo goste iz Vazenice, Vitanja, iz raznih krajev celega okrajnega glavarstva Slov. Gradec ter posebno mnogo šoštanjskih okoličanov in Slovencev iz Šoštanja. Prav prisrčen je bil sprejem došlih društev, posebno bralnega društva iz Dobrne, pod kojega zastavo je vkljub slabemu vremenu in daljnemu potu prihitelo nad 30 vrlih mož in mladeničev v Šoštanj. Nato se je pričel koncert, proizvajan od šoštanske narodne godbe in pevskega zbora šaleške čitalnice, opetovano odobravanje občinstva je pričalo, da so se posamezne točke proizvajale v splošno zadovoljnost. Pri ljudski veselici se je vnela prav prijetna, domača zabava; srečolov so oblegali oni, kateri so se potegovali za enega ali več izmed 125 krasnih

dobitkov; mladina se je razveseljevala v raznih bitkah s konfeti in serpentinami. Posebno živahno pa je bilo v vinski kleti „pri zlati kapljici“, kjer je neumorna točajka ne le požrtovalno delovala v prid društva, ampak tudi izborno zabavala goste, kateri so poskušali izvrstne kapljice iz vseh spodnještajerskih vinorodnih krajev. V mraku se je zažigal krasen umeteljni ogenj in na to je rajal mladi svet do ranega jutra. V vseh prostorih je vladalo neskajeno veselje. Nastopili so govorniki iz vseh stanov in govorili o važnosti ljudske knjižnice za ozemlje, katero leži ob koroški in v okraju Marnberg ob nemški meji. Nebrojni brzojavni in pismeni pozdravi pričajo, da se vse Slovenstvo zanima za procvit narodnega življa na vročih šoštanjskih tleh. Krasno je uspela narodna slavnost v Šoštanju, katera dokazuje, da hodijo šoštanjski Slovenci pravo pot in izbirajo prava sredstva v doseg vseobčega napredka v Šaleški dolini in v celem okr. glavarstvu Slovenski Gradec.

Ljubno ob Savinji. Dne 6. t. m. je tukaj zborovalo učiteljsko društvo gornjegraškega okraja. Vkljub deževnem vremenu prihitelo je lepo število učiteljstva. Otvoril je zborovanje društveni predsednik g. Kelc, pozdravivši navzočne člane, zlasti v naš okraj novodošla: gđc. Hinterlechner in gosp. Sotlar ter dobrodošle goste.

Po prečitaniu in odobrenju zapisnika zadnjega zborovanja je predaval obširno in temeljito nadučitelj gospod Klemenčič o temi „Učiteljsko delovanje izven šole, na kar se je sprejela soglasno resolucija „O razdeljenem in nerazdeljenem času pouka.“ Ta resolucija bode zanimala tudi širje občinstvo, zato jo priobčimo v celoti. Glasi se: „Učiteljsko društvo gornjegraško je pri svojem zborovanju, dne 6. maja 1906 na ljubnem sklenilo:

1. Mi pripoznavamo v principu higijenske, pedagoške, socialne in etiske koristi nerazdeljenega časa pouka.
2. Za naš okraj bilo bi primerno, da se nerazdeljen pouk upelje v poletnem času, v zimskem pa naj ostane razdeljen. Gleda pa se naj na to, da se pozimi uvede povsod šolarska kuhinja.
3. Ker pri nerazdeljenem času pouka traja isti le dopoldan in so popoldnevi prosti, zato naj odpade oproščenje čez poletje.
4. Pouk trajaj v poletnem času od 7. ure do 11., 12. in tuintam do 1/21.
5. Naj se deluje na to, da se za poskušnjo upelje tak način pouka za prihodnje šolsko leto.

6. Ker ni dolžnost šole skrbeti samo za duševni razvoj učencev, temveč tudi za pravilni telesni, moramo gledati na to, da se v tem smislu tudi vse potrebno ukrene in ravno z ozirom na to bil bi nerazdeljen čas pouka največje važnosti.

Slučajnosti. Ker so že navedene dvomesečne šolske počitnice, se je učiteljstvo zjediniilo, da bi iste v našem kraju bile, kolikor možno v enotnem času in se je v to določilo: 15. avgusta do 15. oktobra.

Prihodnje zborovanje je dne 28. junija v Lučah, nato se priredi izlet v Logarsko dolino.

Po zborovanju je šlo učiteljstvo v gostilno g. Petka, kjer se je nekaj uric v veseli družbi dobro imelo. Za konvikt se je nabralo tudi precej kronc.

Šmarje pri Jelšah. (Svinjska kuga in glavarstvo). Vkljub županovemu posredovanju se je sedaj v kratkem času že drugič pripetilo, da pusti okr. glavarstvo takšne svinje, ki se iz Hrvaškega preko Sotle v mejne občine šmarskega okraja priženejo in tam ali po tem zasačijo in konfiscirajo, v Šmarje prepeljati. Tukaj so potem take svinjske kuge sumne svinje v nekem sredi trga stoječem hlevu, kjer sicer vozniki svoje konje lahko ustavljajo, nekaj časa zaprte. Potem se zakoljejo in, če se meso užitnim spozna, potem dražbe prodajo. Tako postopanje se mora za našo domačo svinjerejo kaj nepredvidno, da brezobzirno imenovati in lastniki svinj v trgu so nad njim zelo nevoljni. To se pravi nam svinjsko kugo uradno vsiljevati! Naj je ena teh sumnih svinj res okužena, kaj potem? Hitro bo vsak izvoz svinj iz občine ali vsaj iz trga prepovedan. Kdo je kriv takega oškodovanja svinjerejev? Glavarstvo. Kdo jim škodo povrne? Nič. — Zato odločno in javno protestiramo proti takemu postopanju. Tisti kraji in občine, kjer bajé vse svinje „šcirca“, le svetniki v cerkvi ne, naj imajo zaradi tega tudi pretečo nevarnost okuženja in v danem slučaju tudi zapor za svinje, drugi nedolžni pa ne. Le tam se naj zaplenjene svinje zapirajo, ne pa drugod, magari jih morajo orožniki pred tatovitihotapci noč in dan stražiti.

— **Sv. Duh na Ostrem vrhu.** Minulo zimo se je pri nas pridno čitalo. Da je bilo to mogoče, se moramo zahvaliti „Mohorjevi družbi“, „Slov. Matici“, g. Kosiju v Središču, g. Hauptmannu pri Sv. Križu i. d., kateri so naši župniji darovali lepo število knjig. Posebno pa gosp. dr. Rosini prisrčna hvala za 35 K, s katerimi so knjige dale vezati.

Posebno zaslugi si je tudi pridobil g. urednik Spindler, kateri nam

stotine v cerkvenih prostorih. Doktorji so zasedli svoje sedeže in vsenčilišni kancelar je kandidata na kratko ogovoril in pozdravil, ter mu dovolil, da je smel stopiti na pripravljeni kateder. Na to je Perlaha, v slavnostnem govoru proslavljal medicinsko fakulteto in prosil, naj se mu podelijo znamenja doktorstva. Promotor se dvigne s sedeža in mu odgovori. Koncem govora se dvignejo vsi doktorji in stopijo v kolo. Perlaha vstopi v sredino kola in poklekne. Promotor mu pomoli v znamenje novega poklica odprto in zaprto knjigo, na to ga v znamenju sloge poljubi in mu izroči doktorski baret. Da se novi doktor posluži takoj ravnokar pridobljene neomejene oblasti, se poda še enkrat na kateder in nadaljuje svoj slavnostni govor. Po končanem govoru se je slovesni sprevod vrnil v Perlahovo stanovanje. Dolgo vrsto let je bil Perlaha profesor „mathematum“ na artistički (modroslovni) fakulteti,* katere dekan je bil, dasi takrat (l. 1534.)

že doktor medicine. Pozneje je prestopil kot profesor na medicinsko fakulteto, kateri je bil dekan štirikrat (l. 1539., 1547., 1549. in 1551.) Najvišja akademiška čast ga je doletela l. 1549, ko je namreč bil izvoljen vsenčiliškin rektorjem. Blagi naš učenjak tudi v tujini svojih rojakov ni pozabil. Ustanovil je za dijake medicinske fakultete, porojene na Spodnjem Štajerskem, poseben stipendij v znesku 600 gld.**

* Andreas Perlach war der Nachfolger als Lehrer der Arithmetik, Geometrie und Physik des berühmtesten Lehrers der Mathematik Johann Vögelin aus Heilbronn, über den Melanchthon sagt: „Vienna auctore Puerbachio renata est haec philosophia de rebus coelestibus et nunc magna cum laude possessionem ejus velat haereditarium rement et ornant ibi cum alii doctissimi viri, tunc etiam Joannes Vögelin.“

** Eder, Catal. Rect. annum 1539 p. 83: „Andreas Perlachius, Med. Doct. Mathematicum per annos 34 publicas professor, fundavit stipendium, cujus superintendens est Magnificus Philipp Gundelius.“

Od njegovih učencev naj omenim slovečega matematika Iv. Vögelina iz Heilbronna in štajerskega rojaka Klemenca Kukeca. Prijatelji so mu bili slavni humanisti: Taurellus (Oechsle), Platonis, Schrötter, Reissacher iz Koroške in, kar je za nas najzanimivejše, dunajski škof Slovenec Jurij Slatkounja.

Posebno tesna prijateljska vez ga je vezala s slovečim humanistom Filipom Gundelnom; bil mu je zvest prijatelj celih 40 let. Ko je Perlaha v 61. letu svoje dobe umrl (pokopan je bil na pokopališču sv. Štefana, zložil mu je iskren prijatelj Gundel sledeči nagrobni napis:*

* Perger, „Dom von St. Stephan“, p. 37, piše: „Die Grabmäler am Fusse des Stephans-Thurmes sind folgende: Gleich am ersten Pfeiler neben der Ecke der unteren Sacristei Franz Emerik, k. k. Rath und Lehrer der pract. Arzneiwissenschaft. . . Der nächste Stein hat oben eine runde Scheibe, in welcher die Auferstehung Christi vorgestellt ist. Hier liegt der Arzt und Mathematiker Andreas Perlach † 1551.“

„Andreae Perlachio Styro
summae eruditionis mathematico
ac medico
pietate et moribus
ingenio integerrimo
hic sito
qui visit annis LX
mensibus VI diebus XXIV
decessit XI Junii
anno Christi MDLI.
Philippus Guadelius juris cons.
XL annis jugi amicitia
illi junctus posuit.“

Še danes si lahko ogledate Perlahovo nagrobno ploščo. Vzdana je v zunanji zid cerkve sv. Štefana. Ako greš iz Koroške ceste (Kärntnerstrasse) proti Štefanskemu trgu, na tej strani, kjer stoje izvozsčeki ali fjakeri. Plošča ni baš velika. Zgoraj jo krasi v reliefu izklesano vstajenje Kristusovo.

(Dalje prihodnjic.)

je do sedaj pošiljal po 20 izvodov „Slovenskih Pravic“ brezplačno. Upamo, da se bodo našli narodnjaki, kateri bodo to tudi zanaprej omogočili. Razven tega se čita pri nas mnogo „Gospodarjev“, 9 „Kmetovalcev“, 2 „Domovini“, 2 „Knajpovca“ itd.

Kljub temu, da je večinoma slabo vreme, začeli so prav pridno turisti prihajati. Navziti se hočejo hribovskega zraka in krasnega razgleda čez celo Mursko polje od Gradca do Ljutomera in čez Slovenske gorice. Kdor pa se ne straši še hoda 20 minut na Zelodčevo ravnico, se mu odpre celo Dravsko polje od Ruš do Varaždina.

Žalostno pa je, da so slovenski hribovlazci pri nas bele vrane. Na šesto nedeljo po Veliki noči. Binkoštno in Trojičko nedeljo, sedmo nedeljo po Binkoštih. Angelsko nedeljo in Šmihelsko nedeljo se zbirajo na slovenskih tleh nemški romarji, med tem ko Slovenci nosijo svoj denar v cerkve nemške.

Iz ptujskega okraja. (Gosenice.) To leto, ki obeta v ptujskem okraju in menda tudi drugod obilo sadu, se odlikuje pri nas na ptujskem polju tudi po tem, da nas je obdarilo z ogromnim številom gosenic, ki pretijo uničiti ves up glede bogate pridobitve sadja. Povsod lahko vidiš, kako hodijo kmetje nevoljnih obrazov okrog drevja ter mačkajo z dolgimi šibami — rajicami — gosenice po vejah. Kako hvaležni bi bili ti kmetje umnim sadje-rejcem, ki bi jim praktično pokazali, s kako majhnimi stroški in majhnim trudom se odpravi ta golazen meseca februarja in marca, ko jih še prebiva na stotine in stotine skupaj v svojih pajčevinastih gnezdih. Dolg kol, na koncu pritrjena majhna steklenica, pavola in majhno špirita, to je vse, kar se rabi in opravi se vse enako dobro, kakor z najumetnejšimi napravami. — Pri vsaki kmetijski hiši je gotovo tudi majhna svetilka kakor jo rabijo po leščerbah ali pa takozvana kuhinjska „lufka“, kjer gori petrolej ali pa olje brez cilindra. Gospodje sadjerejci in gospodje učitelji, pokažite to ljudem, kako se rabi in storili jim bote veliko dobroto.

Dodatek: Posebno zanemarljena in po gosenicah na mladikah in distju, na deblu pa po zajcih oglodana so drevesa na okrajni cesti Ptuj-Spuhlje. Borovci-Moškanjci. Kakor je želeti, da se z nasadi ob okrajnih cestah, ne na cestah, kakor dela to Ornig, nadaljuje, tako moramo zahtevati, naj se ti nasadi oskrbujejo in ne tako brezvestno zanemarljajo, kakor se godi to pod načelništvom peka Orniga.

Iz ptujske okolice. (Ornig in njegovi biki.) Prejšnji slovenski okrajni zastop ptujski je delal mirno in varčeval, kjer se je dalo in svojih dejanj ni trobental v svet, akoravno bi bilo to večkrat tudi potrebno. Drugače je sedaj. Naj se zgodi še taka budalost, Ornig in vse kar leze in gre za njim odpre vse registre, da mogočnejše doni v svet, nezaslužena hvala. Popolnoma tako je sedaj bilo z Ornigovimi biki. Kokodajskali so že celo dobo njegovega načelnštva, nazadnje pa niso zamogli spraviti skup poštenega jajca.

Ornig in njegovi — seveda vsi ognjeviti zagovorniki in osrečevalci kmeta na ptujskem polju — so povzdignili okrajne doklade za 10% in za ta kmetom izprešani denar kupili ne, primerno vrsto bikov — pincgavsko pleme — katere so kupovali nekje po Solnograškem in drugod. Pa to ni bilo dovolj. Po kupljene bike je morala iti številna deputacija z Ornigom na čelu, in to vse na okrajne stroške. Pohvaliti moramo enega zavednega predstojnika, ki je večkrat pozvan

in skoraj prisiljen, vendar odklonil ta „častni“ posel, da bi spremljal Orniga in bike na okrajne stroške. Sicer pa so hodomušneži, ki so videli vse to početje, izražali dvome, ali vodi deputacija bike ali biki deputacijo. Po številu obojih soditi, pravili so ti hodomušneži, so njih dvomi popolnoma upravičeni.

23. aprila se je vršila prodaja naroenih in dovedenih bikov, ki so se odlikovali samo po visokih cenah in pa po svoji majhni postavi; ni čuda, da se od kmetov ni oglasilo veliko, oziroma skoraj nič kupcev in da so se baje dolgo časa ogledovali biki in Ornig s svojimi pristaši sami. Pozneje so se Orniga nsmilili njegovi nemški meščanje ter kupili po enega, dva ali celo tri bike.

Tako je Ornig kupil za drag denar bike ljudem na okrajne stroške, ki imajo dovolj denarja, da si privoščijo take dragocene poskuse, ogromni slovenski večini prebivalstva ptujskega okraja pa je srečno potegnil iz žepa ogromno svoto, katero je povečal z brezpotebno deputacijo. Rečimo, da je pincgavsko pleme za naše kraje primerno, kar pa ni, to trdijo strokovnjaki in priznani tukajšnji praktični kmetovalci, bi bilo ravnanje Ornigovo obsojevanja vredno, kajti pred vsem treba ljudi naučiti, da bodo obdelovali travnike, da bodo sejali več detelje, šele potem so dani predpogoji, da uspeva tako pleme, kakor je pincgavsko. S takimi in enakimi dobrotami prihaja Ornig in njegova klika, potem se pa hvali in kokodajsko po „Štajercu“, kako napredno in umno gospodari. Da, zvišanje doklad utemeljuje s tem, da je moral plačevati dolgove — menda 11.000 kron — po prejšnjem zastopu, če pa se izmetavajo tisočaki, je to sama naprednost in delovanje v kmetisko korist.

Slovenske novice.

Štajersko.

— „Celjsko godbeno društvo“ priredi v nedeljo, dne 13. majnika t. l. kakor smo že poročali, v veliki dvorani „Narodnega doma“ svoj prvi društveni koncert pod vodstvom kapelnika gosp. Fr. Koruna. Izvajal se bo sledeči spored: 1. Emeršič Fil.: „Slava najvišjemu“, koračnica. 2. Ziehrer C. M.: „Deževre kaplje“, valček. 3. Del Sarto: „V čarobni spomladi“, ouvertura. 4. Šebelik Jos.: „Senj ljubezni“, mazurka. 5. „Ruske narodne pesmi“, potpouri. 6. Volarič: „Židana volja“, polka franč. 7. Smetana Bedř.: „Uspavanka“ iz op. „Poljub“. 8. Castillo Mil.: „Združeni skoz življenje“, poskočnica. — Po koncertu je prosta zabava s sodelovanjem godbe. Začetek koncerta, ki se vrši pri pogrnenih mizah, je ob 8. uri zvečer. Vstopnina 60 vin, za dijake 40. vin. Preplačila se z ozirom na velike prireditvene stroške najhvaležneje sprejmo. K prav obilni udeležbi vabi odbor.

— Moška in ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Celju priredite veliko ljudsko veselico dne 1. julija t. l. Narodna društva prosimo, da se naj pri svojih prireditvah na to veselico po možnosti ozirajo!

— Slovenska zastava vihra z ene najlepših celjskih mestnih hiš. Tako-zvani Pauserhof v Ringstrasse števil. 9, ki je bil dosedaj v nemških rokah, je kupil vrl narodnjak gosp. Volavšek iz Radeč. — Častitamo!

— Pred celjsko poroto se je pričela včeraj in se danes nadaljuje obravnavo proti Francu in Jurju Gaberšku, Jožefu Dovečarju, Mariji Grilec, Francetu Rachle in Jožefu Slemeniku radi hudodelstva goljufije, ker so mestno

nemško hranilnico ogoljufali za 1100 K in so tudi pri dveh drugih zavodih hoteli izvesti enake goljufije. Ker je obravnavo zanimiva, posebej z ozirom na lahkoverno manipulacijo v nemški hranilnici, prinesemo v ponedeljek obširnejše poročilo.

— Pri včerajšnjih volitvah v mestni zastop celjski za III. volilni razred so izvoljeni kandidatje nemške klike: Achleitner, Chiba, dr. Jabornegg, Koroschetz, Mörtl, Rakusch, Tepei, Terschek. Namestnikom: Jicha jun., Neubrunner, Praschak.

— Dr. Anton Korošec — kandidat za državni zbor! Dne 10. t. m. je bil v Celju shod zaupnikov, katere so sklicali spoduještajski poslanci, da se določi in proglasi kandidat za poslanstvo v državni zbor na mesto pokojnega g. Žičkarja. Na shod so prišli gg. poslanci Robič, dr. Ploj, dr. Hrašovec, Vošnjak, Kočevar in Roškar. Shodu je predsedoval g. posl. Robič. Prebralo se je pismo s katerim naznanja g. župnik Vodusek iz Vojnika, da sprejme kandidacijo, ako ga shod z večino imenuje kandidatom. Prečita se tudi pismo g. fin. komisarja dr. Pová-leja, da on odstopa od kandidature v peti kuriji, pač pa hoče kandidirati v kmečkih občinah na mesto gosp. vit. Berkša. Gosp. nadučitelj Gradišnik iz Celja izjavlja v imenu učiteljstva, da je vse proti dr. Korošcu, G. Rebek iz Celja in g. Leeb iz Trbovelj priporočata g. župnika Voduseka. G. dr. Jankovič iz Kozjega govori za dr. Korošca, tako tudi g. poslanec Robič, ki naznanja, da so poslanci že poprej enoglasno sklenili priporočati g. dr. Korošca. Istega nasvetuje za poslanca tudi g. kanonik dr. Mlakar iz Maribora. Pri glasovanju se je izreklo 63 zaupnikov za g. dr. Korošca, 29 za g. župnika Voduseka, eden za g. Pukla. Imenovanje priporočenca za mesto g. vit. Berkša se je po nasvetu g. kanonika in dekana dr. Gregorca odložilo. Storil se je še sklep, naj se volilna preosnova prenaredi pravično Slovencem na Štajerskem in Koroškem.

— Slovenskim rodoljubom! Za javno ljudsko knjižnico se kupijo dobro ohranjeni Tavčarjevi, Jurčičevi, Stritarjevi, Levstikovi, Kersnikovi spisi, kakor tudi vsa novejša slov. dela ter vsi letniki „Dom in sveta“, „Zvona“ in „Slovana“. Ponudbe s kupno ceno se naj pošiljajo uredništvu „Domovine“ Celje.

— Promocija. Abs. pravnik, g. Drag. Koderman bo v soboto, dne 12. maja 1906 ob 11. uri dopoldne v slavnostni dvorani graškega vsenčilišča promoviran doktorjem prava. Naše iskrene čestitke!

— G. Ferdo Lupša nas prosi, naj objavimo za one, ki mu dopisujejo še vedno na stari naslov, njegov novi naslov: F. L. inženir kraljevega irrigations-departementa (royalirrigation departement) Siam.

— Legar ali tifus se je pojavil pri Juriju Kristanšku v Babnem št. 12, občini okolici Celje.

— Umrl je spoštovanemu gosp. Francu Robleku, veleposestniku v Žalcu, njegov edini 6 in pol letni sinček Zoran. Naše sožalje!

— Za nemške jezikoslovce. Slučajno nam je prišel v roke nastopni dokument novonemškega jezika:

Hr. Jakob Wališer Wolgo Fella. Zur Erstellung die Gemeindestrassen in Sturmgrabe Wirt zeites der Gemeinde Walz in Strasserabot angeordnet die Stasse mus Orentlii gemacht binen 8 Tage. verbirt sleht gearbeit virt auf seine unkesung gemacht Oder 5 Krone in der Gemeide Kassa Zubestrafft. Gemeindevamt Walz an 29 April 1906 Serschen G. V.

— Sv. Martin v Rožni dolini. Dne 30. aprila nas je zapustila nad vse priljubljena učiteljica gđc. Karolina Hinterlechner. Koja se je preselila v Ljubno. Po triletnem službovanju pri nas pridobila si je ljubezen in zaupanje nežne mladine, kakor tudi naklonjenost Rožnodolčanov. Želimo ji v Ljubnu mnogo sreče in zadovoljnosti. Ljubencanom pa častitamo na tako izvrstni učiteljici. — Rožna dolina je sedaj v resnici rožna. Cela okolica je zagrnjena v cvetni kras, koji obeta obilega blagoslova. Okoličani, zlasti iz Celja, pridite k nam in navzajte se krepkega zraka v krasni ravnokar se razvijajoči naravi.

— Vsa narodna društva v Šaleški dolini priredijo dne 17. junija izlet na Dobrno. Več v pravem času!

— Šoštanj. Pripravljalni odbor za ustanovitev ljudske knjižnice v Šoštanju si šteje v prijetno dolžnost, se vsemu slovenskemu občinstvu, katero je pripomoglo k temu, da se je narodna slavnost tako lepo obnesla, naj-srečnejše zahvaliti. Posebej pa se še zahvaljujemo vsem darovalcem krasnih dobitkov in daril za srečolov in vinsko klet ter požrtvovalnim narodnim gospicam iz šaleške doline, katere so pri čeli prireditvi sodelovale in k sijaj-nemu gmotnemu uspehu pripomogle. Najsrečnejša hvala tudi pevskega zboru šaleške čitalnice in narodni godbi za njih sodelovanje.

Pripravljalni odbor.

— Čuden slučaj. Dne 5. maja t. l. je umrla v občini Slomi Marija Sok, stara 70 let. Jedva so jo pokopali, umrje še tisti dan njen mož, ki je bil nekaj starejši od nje.

— Toča je padala dne 8. t. m. na Spodnjem dravskem polju in poškodovala precej mlade čebulne nasade in druge poljske pridelke.

— Španski goljufi. Med Slovenci na Spodnjem Štajerskem se ni mnogo znana španska goljufija: „iskanje zakladov“ (Entiero Schwindel), ki obstoji že dolgo let. „Goljuf“ piše navadno premožnejšim osebam, da se nahaja v zaporu na Španskem, in da je, skrivajoč se oblastim, v bližini hiše dotične osebe zakopal zaklad več tisoč kron vreden. Prosi dotičnika, naj mu pomaga do zaklada na ta način, da pošlje slugi pisatelja na Špansko denar za potovanje na Štajersko in naj pričakuje omenjenega slugo na kolodvoru v N. Sluga bo pokazal mesto, kjer leži zaklad, ki se bo potem skupno izkopal in sluga dobi polovico, drugo polovico pa dotični posestnik, ki pošlje denar za potovanje slugi. To je bil navadni manever španskih goljufov. Sedaj so spremenili svoj načrt in postopajo tako-le: Neki trgovec je dobil te dni pismo iz Madrida od nekega španskega plemenitaša, priložen je bil neki članek f. oskega časopisa, prepis razsodbe, s katero je bil dotični plemenitaš obsojen na tri leta ječe, in vložni list, s katerim je potrjeno, da se nahaja konfisciran kovčeg in potna torba pri sodnji v Madridu. Iz članka francoskega časopisa je razvidno, da je bil neki vitez in lastnik denarnega zavoda radi propada tega zavoda na škodo upnikov za 2 milijona Pesetas od francoske policije prijet in v Madrid odgnan. Sluga dotičnega viteza je bil oproščen. — Jetnik pa je pisal omenjenemu trgovcu, da je bil obsojen plačati stroške procesa v znesku 11.500 Pesetas, ki se morajo v 4 tednih poravnati, drugače bi se prodale konfiscirane stvari. Jetnik je prosil štajerskega trgovca za pomoč. Naj bi se osebno pripeljal v Madrid, sodnijske stroške poravnal in tako v svoje roke dobil kovčeg, v katerem se nahaja tajni predel in v tem predelu je vložnica za 2 milijona frankov, katere re-

šitelj s pomočjo sluge omenjenega jetnika lahko dvigne, eno tretjino sebi pridrži, dve tretjini pa bo sluga depoziral za ponesrečenega bankirja. Take so španske limanice.

— **Umrli** je po dolgi in mučni bolezni Franc Oliva na Ogečah poleg Rimskih toplic v 73. letu starosti. Blag mu spomin!

— **Slov. Bistrica.** Rejenček posestnika Antona Pristonik, 11 letni Julij Gromann je ukradel 22. m. m. večjo množino smodnika, katerega je nosil pri sebi v žepu. Smodnik se mu je v žepu vnel ter ga hudo opekel, posebno pa na hrbtu. Ker niso takoj poklicali zdravnika, se je začela rana gnajiti ter je zjedla meso do kosti. Prepeljali so ga v bolnišnico.

— **Peysko in bralno društvo „Maribor“** prirejalo je zimske mesece do konca aprila vsako nedeljo v „Narodnem domu“ v Mariboru poljudna predavanja za kmete in delavce. Vseh predavanj je bilo 21. Predavali so sledeči gospodje: prof. dr. L. Poljanec, dr. Rožman (naravoslovje), dr. Pipuš, not. kand. Marinšek, dr. Dimnik (pravo), prof. dr. Medved (zgodovino), pot. učit. Goričan, Feliks Robič, dr. Korošec (gospodarstvo). Predavanja je poslušalo od 30—50 kmetov in delavcev, med temi jih je kakih 20 redno obiskovalo predavanja. V jeseni se zopet začno predavanja.

Kranjsko.

— **Izjava.** Z ozirom na notico v „Domovini“ z dne 9. majnika 1906, izjavljamo, da kot nepolitično društvo nismo in ne moremo biti del organizacije nobene politične stranke.

V Ljubljani, dne 10. maja 1906.

Odbor „Akademije“.

— **Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** oddala je zopet tvrdka Ivan Perdan v Ljubljani kot založnica družbinih vžigalici znaten prispevek 1000 kron. To je že drugi tisočak v tem solarnem letu. Zavedni Slovenci, rabite edinole vžigalice v prid „Družbe sv. Cirila in Metoda“ v Ljubljani.

— **Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** je prejela v korist otroškemu vrtcu na Savi pri Jesenicah dve novi pokroviteljini: 1. Tomo Potočnik, župnik na Breznici, je daroval 200 K ter se prišteje pokroviteljem moške podružnice v Radovljici. 2. Ljubljanski bogoslovci 1906. l. so položili domovini na altar 200 K, ki so jih zložili deloma v minulem, deloma v tekočem šolskem letu. Zavzemali bodo št. 53 med pokrovitelji prve ljubljanske podružnice. Zastopal jih bo gosp. Ivan Pogačar. Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda s posebnim veseljem beleži navdušenje teh mladih gospodov za narodno vzgojo slovenskih otrok, katerim kmalu sami postanejo učitelji in vzgojitelji. — Dalje je prejelo podpisano vodstvo volilo 100 K, ki jih je v oporoki zapustil družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani preprost mož izmed naroda, † Jožef Lipovec, po domače Markelj, posestnik pri Sv. Križu nad Jesenicami. Srčna hvala vsem darovateljem. Živeli nasledniki!

— **Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** 171. vodstvena seja se je vršila v sredo, dne 2. maja 1906 v družbinih prostorih v „Narodnem domu“. Navzočni: Tomo Zupan (prvomestnik), Aleksander Hudovernik (blagajnik), Luka Svetec (namestni prvomestnik), dr. Ivan Svetina, Ivan Subic in dr. Pavel Turner. Svojo odsotnost je opravičil Anton Porekar. — Potem ko je prvomestnik Tomo Zupan otvoril ob 3. uri popoldne sejo z običajnim pozdravom, se je sklenilo, da se nabavijo popolnoma umetnostno izdelani družbini nabiralniki, ako se oglasi dovolj odje-

malcev za nje. Posamezni komadi bodo stali okrog 10 K ter bodo odjemalcem vnaprej vplačati družbin potrošek za nabiralnik, ki pa ne preneha biti družbina last. Sklenilo se je, da se bodo odslej objavljali v vsakoletnem družbinem vestniku pri imenih posameznih podružnic tudi oni zneski, koje bodo skupile za „narodni kolek“. Potem, ko se je še rešilo „kavino vprašanje“ ter upolnemu podjetju koroških Slovencev za njihov „Učiteljski dom“ votiralo 200 kron in rešilo še nekaj drugih prošenj za podpore, je zaključil prvomestnik ob 3⁴/₇ uro sejo.

— **Pod lokomotivo se je vrgel** dne 9. t. m. v Ljubljani strojevodja Karl Hajek, doma iz Maribora. Grozno ga je razmesarilo. Vzrok samomora je, ker je Hajek živel s svojo ženo v vednem prepiru in ga je žena naravnost mučila.

— **Grozen strah pred smrtjo** je prestala 60letna Ana Cemič iz Krške vasi. Dne 2. t. m. dopoldne je šla v vrbino brežiške graščine rezat vrbice. Vrbino obdaja Sava krogin-krog kot kak otok. Komaj je Cemič nekoliko časa rezala vrbice, je začela Sava naraščati. Vsa v strahu je hotela brž ko mogoče domov, a bilo je že prepozno, ker voda je nastopila že tako visoko v jarku, da ga starka ni mogla več prebresti. Čakala je torej, da voda upade, a vse zastonj. Klicala je na pomoč, a v bližino ni bilo nikogar. Tako je v groznem strahu prebila tri dni in dve noči in bila je že pripravljena na smrt, ko so tretji dan po Savi prišli splavarji na splavih in začuli njene klice ter jo rešili z velikim trudom gotove smrti.

— **Grozen požar** je v nedeljo, dne 6. t. m. ponoči pokončal lepo vas Moste pri Mokronogu. Okrog polenajste ure ponoči se je prikazal plamen. Uničil je ogenj dvema gospodarjema hiše, štirin pa vsa gospodarska poslopja. Živina je zgorela skoro vsa. Najstrašnejše je pa, da je zgorel v ognju 6letni Alojzij Borštnar. Trije bratje so spali na hlevu, Alojzij, 5letni Karol in 17letni Jožef. Alojzija niso mogli dobiti iz ognja, pač pa druga dva, vsa ožgana, ki sta že umrla vsled opeklin.

Koroško.

— **Umrli** je v Vernbergu pri Beljaku žena nemškega dež. in državnega poslanca Orascha, Hel. Orasch.

Primorsko.

— **Nenavadna smrt otroka.** Nedavno se je igral 12letni Jože Marocco v Gradu ob jezeru z lovom na ribe. Ko je vtaknil malo ujeto ribo med zobe, da bi jo usmrtil, mu je spolzla ribica v goltanec in ga zadušila.

Slovanski jug.

— **Koalirana hrvatska in srbska opozicija v hrvatskem saboru** je imela v torek zvečer sejo, na kateri je sklenila kooperacijo od slučaja do slučaja s starčevićansko stranko. Ta sklep se je po posebni deputaciji naznanil predsedniku starčevićanske stranke dr. Jos. Franku. Nadejati se je, da čista stranka prava sprejme kooperacijo; s čimer bi bila zagotovljena opozicijska večina v saboru.

— **Madjaronski listi prenehajo izhajati!** Kakor se poroča, je klub „narodne“ stranke sklenil, da ustavi nadaljno izdajanje svojega glasila „Dnevni List“. Takisto prenehajo izhajati, kakor se zatrjuje, madjarški listi „Zavičaj“ v Varaždinu, „Osječki Tjednik“, „Sriemske Novine“, „Agramer Zeitung“ in „Drau“. Pošla jim je najbrž hrana iz „dispozicijskega fonda!“

— **Medicinska fakulteta v Solunu.** Srbski listi poročajo, da namerava turška vlada osnovati v Solunu medicinsko fakulteto. Guverner Hilmi-paša je že sklical v to posebno komisijo, ki je že izdelala nadroben načrt za ustanovitev te fakultete. To bi bila prva medicinska fakulteta na slovanskem jugu.

Slovanski sever.

— **Česke vesti.** Češka manjšina na Dunaju. Sicer je percento čeških izseljencev v primeri s Slovenci ali Poljaki razmeroma majhno, vendar živi danes nad 1 milijon Čehov izven svoje domovine. V deželah češke krone kažejo posebno visoko število izseljencev poljedelski okraji in to pred vsem češki. Češko izseljevanje je tako veliko, da celo v kraljestvu češkem število Čehov v razmerju s številom Nemcev pada. Tako je bilo v kraljestvu češkem izmed 1000 prebivalcev

leta	Čehov	Nemcev
1880	628'3	371'2
1890	627'9	271'9
1900	626'7	372'7

Največji del teh izseljencev gre na Dunaj. Vendar so števila, ki nam jih podaja vladna statistika v tem oziru, kakor vsa vladna statistika sploh, vsled znane svoje pristranosti nezanesljiva. Tako so našli leta 1890. — 63.843 Dunajčanov s češkim občevalnim jezikom, leta 1900. pa 102.974. Vse druge številke pa dobimo, ako pogledamo na rojstni kraj Dunajčanov in na njihovo pristojnost. Tako je bilo leta 1900. — 438.695 dunajskih prebivalcev rojenih v deželah češke krone; tja pristojnih je bilo 551.928. Ako pomislimo, da tvorijo dve tretjini prebivalstva dežel češke krone Čehi in da imajo češki kraji dvakrat tako visoko percento izseljencev kakor nemški, lahko z gotovostjo trdimo, da je danes na Dunaju nad 400.000 Čehov in da je vladna statistika izpremenila 300.000 dunajskih Čehov v Nemce. Naravnost strašno je torej, da si mora ta ogromna manjšina vzdrževati vse šole sama, brez vsake državne podpore, in naravnost čuditi se moramo, da Čehi že a priori ne zavržejo volilne reforme, s katero naj se ogluši tako ogromno število čeških volilcev. 400.000 dunajskih Čehov — avstrijska vlada — 15.000 Kočevarskih krošnjarjev.

— **Razvoj štirih največjih praških bank v l. 1905.** Važnost modernih bank raste od dne do dne. One so središče vsega tekočega kapitala in vse kreditne organizacije, pred vsem pa postajajo vsled tesne zveze z obrtjo središče vsega gospodarskega življenja v deželi. Treba nam je pogledati samo na Nemško, da spoznamo, kaj je moderna banka lahko in kaj ima biti. Po razvoju banke lahko sodimo razvoj vsega gospodarskega življenja v deželi, oziroma narodu. Z veseljem moramo konstatirati, da se češke banke dobro zavedajo svoje naloge in da jo vestno polnijo seveda v tem razmerju, kolikor je to sploh mogoče zahtevati od njih z ozirom na mladi razvoj češkega narodnogospodarskega življenja. Vkljub svoji mladosti so češke banke danes že zdatna podpora vsega češkega gospodarstva in ne le to, one so nastopile z uspehom tudi pot na slovanski Jug, ki jim je bila vsled naše gospodarske slabosti vnaprej začrtana. One so jasno pokazale pot, po kateri nam je treba hoditi, da slovanski stiki v naši državi ne ostanejo samo v besedah, včasih mogoče v lepih in krasnih, za trenotek navdušujočih, ampak da dobijo kosti in mozeg, od katerega bomo imeli vsi i praktičen dobiček. Treba se nam je gospodarsko organizirati, spoznati moramo, česa nam

manjka v našem gospodarskem življenju in tisto si moramo nadomestiti med seboj — ne pa z nemško pomočjo. Slovenski trgovci kupuj pri češkem tovarničarju, ako vidiš, da njegovo blago ni niti dražje niti slabše kakor pa ono tvojega nemškega nasprotnika! Organizirajmo se gospodarsko! Štiri največje češke praške banke (Pražská uveňní, Česká průmyslova, Živnostenská in Ustřední banka českých spořitelén) so zvišale tekom leta 1905. svoj kapital z 32 na 41 mil. K (toraj za 9 milijonov kron.) Vse so sklenile taistega v najkrajšem času vnovič zvišati. Skupni promet pri vseh štirih je vzrasel tekom minulega leta za 3 milijarde kron (s 13 na 16 milijard.) Samo Živnostenská banka je imela v l. 1905. 11 milijard K prometa. To so številke, ki pač dosti jasno govorijo o napredku in razviti čeških bank in o njihovem velikanskem pomenu za češko narodnogospodarsko življenje.

— **25letnica „Osrednje Matice Šolske“.** Dne 22. m. m. je slavilo svojo petindvajsetletnico najpopularnejše češko društvo: pisec o tej imenitni 25letnici citira „Čas“ besede velikega Havlička: „Prva in glavna naša skrb mora biti za narodnost, za jezik. Mili bratje! Ne dajte se zapeljati neodkritosrčnim glasovom, da je to samo forma, samo stranska stvar, da zaradi jezika in narodnosti ne smemo pozabiti na najvažnejše stvari! To so glasovi neodkritosrčnih, skrivnih sovražnikov našega naroda. Največja svoboda brez narodnosti ni nič... Politična svoboda brez narodne nima cene; in v narodu, pri katerem vlada tuj jezik v uradu, v šoli in v življenju, ni prave svobode, ni demokracije, kajti tam je aristokracija, in sicer najsrmatnejša aristokracija, aristokracija jezika.“ To so Havličkove besede in njegova zapuščina: institucija, ki slavi letos svojo 25letnico, izvršuje deloma to zapuščino s tem, da brani otroke čeških starišev pred suženjstvom, ki ga imenuje Havliček najsrmatnejšim; pred suženjstvom tujemu narodu in tujemu jeziku. „Osrednje Matico Šolsko“ je rodilo spoznanje, da samo tožbe na krivica, ki se godijo narodu, teh krivic se ne odstranijo, prav tako, kakor nam samo sklicevanje na pravičnost in pravo ne pomaga k pravičnosti in pravu; narod si mora pomagati sam in k temu ga je treba organizirati. Misel, organizirati narod baš v obrani češke dece, na polju, kjer se krivica čuti najkruteje, kjer so izgube najobčutljivejše, zlasti malemu narodu, je krasno vspela in danes Matica in ves češki narod gleda lahko s ponosom na izvršeno delo. Ves čas je imela „Matica“ dohodkov nad 11 milijonov kron, izdala je pa ne celo 11 milijonov kron, na šole nad 9 mil. V poslednjem letu je prejela 702'000 K. Od leta 1903. sem študira na Maticinih šolah (otroški vrtci, ljudske šole, obrtne in srednje šole) nad 12.000 učencev. To kar je Matica dosegla doslej, jo bodri na delo v bodočnosti, vspodbuja pa k samoobrani tudi nas in glasno nam kliče: „Slovenci, posnemajte v samoobrani češki narod!“ Narod, ki hoče živeti, bo živel. Umrje le tisti, ki življenja — ni vreden!

— **Tajinstven zavoj.** Meseca septembra lanskega leta je izročil moskovski meščan Knor takratnemu mestnemu županu Goliciu zavoj papirjev s prošnjo, naj te dokumente izroči prvemu poslancu, ki bo v Moskvi izvoljen v gosudarstveno dumo. Kaj je v zavoju, se ne ve, ker je izročitelj določil, da ne sme zavoja nihče drugi odpreti, kakor dotični poslanec. Zatrjuje se pa, da so v zavoju zelo važni dokumenti. Ker so sedaj volitve v

dumo končane, je sedanji moskovski župan Gučkov odposlal dotični paket poslanec S. A. Muromcevu, ki je bil kot prvi izvoljen v Moskvi v gosudarstveno dno. Nadejati se je torej, da se v kratkem izve, kakšna je bila vsebina tajinstvenega paketa.

Po sklepu lista prejeli smo še sledeči dopis:

Šoštanj. Radi volitev deželnega poslanca za V. kurijo se je sklical v Velenje shod zaupnih mož, zastopnikov raznih stanov v šoštanjskem okraju; udeležilo se je istega 15 zaupnikov; mnogo jih je pa navzočim zaupnikom izjavilo, da se bodo strinjali s sklepi tega shoda. Glede kandidatov se je sklenilo zaupnikom, kateri bodo drugi dan zastopali šoštanjski okraj v Celju, pustiti proste roke, pač pa se je povdarjalo, da morajo gledati, da pri določevanju kandidatov ne nastane razpor, kateri bi bil usodepoln za naše razmere. Na to se je obširno razpravljalo o našem političnem, kulturnem in gospodarskem položaju na podlagi sledeče resolucije: Na zaupnem shodu v Velenju dne 9. maja zbrani zastopniki vseh stanov v šoštanjskem okraju zahtevajo od svojih bodočih poslancev V. in IV. kurije, da naj v zvezi z ostalimi slovenskimi štajerskimi dež. in drž. poslanci:

1. Delujejo na to, da se sestavi v najkrajšem času program, kateri nam naj jasno kaže pot, po kateri naj hodimo spodnještajerski Slovenci; le na ta način se more doseči jednotno postopanje v političnih, kulturnih in gospodarskih vprašanjih in more preprečiti stremljenje raznih krogov, ki hočejo tudi na Spodnjem Štajerskem razdvojiti Slovence.

2. Obračajo naj večjo pozornost uradniškim imenovanjem.

3. Skrbijo za napredek šolstva, za primerno in željam kmečkega stanu odgovarjajočo preosnovo ljudske šole. Zavzamejo naj se odločneje za to, da se vendar enkrat ustanovi obljubljen nižja kmetijska šola za Spodnje Štajersko.

4. Uvažujejo slabe gospodarske razmere na Spodnjem Štajerskem, vplivajo na to, da se začne gospodarsko delo tudi pri nas in da ne bomo Slovenci na Spod. Štajerskem, kakor smo sedaj, v gospodarskem oziru zadnji v celi Avstriji.

5. Hodijo med ljudstvo, isto pončujejo v vseh zakonskih načrtih, kateri se pripravljajo, slišijo želje ljudstva in spoznavajo njega potrebe. Ljudstvo bo le tedaj imelo zaupanje do svojih poslancev kot svojih voditeljev, ako bodo redno vsako leto prihajali v vse večje kraje svojega volilnega okraja in pri vsaki važni zadevi in vsakem novem zakonskem načrtu stopili v dotiko z ljudstvom.

Svetovne vesti.

— **Do smrti pretepel** je svojo 7letno hčerko duinar Anton Hinger v Badenu.

— **Cerkev se je podrla** med zidanjem v Braunshedu na Nemškem. Več oseb je pokopanih pod razvalinami.

— **Umor in samomor.** V Hamburgu je 23letni, šele tri mesece oženjeni mornar Hermann, ko se je vrnil z morskega potovanja domov, našel ženo mesto doma — na plesišču. Ustrelil je njo in sebe.

— **Princ — socialist.** V Bourbonu je bil princ Tarenski kot radikalnosocialistični poslanec izvoljen v poslansko zbornico.

— **Davek na avtomobile in tautijeme** je sprejel nemški državni zbor.

— **Iznajditelj nove razstrelne snovi** profesor Württenberger ponesrečil. V East Chesteru je iznašel profesor Württenberger snov, ki eksplodira z dvajsetkrat večjo močjo kakor dinamit. To snov je pokazal učenjakom, ki so bili nad njo vsi razočarani. Izplačati se mu je obljubilo za iznajdbo en milijon dolarjev s pogojem, da ne bo treba snovi zažigati z užigalico, ampak potom elektrike. To je toraj še moral iznajti Württenberger in če je tudi vedel, da je stvar zelo nevarna, se je vendar lotil dela z vso vnemo. Ko je približal iznajdeni snovi električno iskro, je ta nenadoma eksplodirala. Profesorju so zgoreli pri tem vsi lasje, a po obrazu ima tako nevarne poškodbe, da je njegovo življenje v nevarnosti. Zdravniki so izjavili, da če tudi ozdravi, ne bo nikdar več videl.

— **Spomenik — krompirju.** Pri nas gotovo že vsak šolar vé, da smo dobili krompir iz Amerike in to že pred tri sto leti, brez katerega bi danes gotovo milijone ljudi trpelo glad. Temu sadu postavljen je bil v Evropi tudi poseben spomenik. Stoji v Gornjem Harenu ob cesti z Braunlage v Tanne na Francoskem. Ondotni prebivalci dolgo sami niso vedeli zanj, kajti bil je zaraščen z drevjem, šele ko so to iztrebili, našel se je spomenik. Na dvestopni kameniti podlagi postavljen je dva metra visok steber, kateri ima na železni plošči napis: „Tukaj je bil v Gospodovem letu 1748 prvi poskus s sajenjem krompirja.“ V Harenu, kjer ne uspeva skoro noben sadež, ponašal se je dobro krompir in se vsled tega še bolj priljubil prebivalcem.

— **Vapnena voda — sredstvo proti bradavicam.** Angleški zdravnik dr. Coosser je prišel slučajno do sredstva, da odstranjuje notranja uporaba apnene vode bradavice. Ker mu je bila motena prebava, je zavžival skozi cel teden apneno vodo in pri tem je opazil, da je bradavica, katera je kljubovala vsem sredstvom, odpadla. Na to je svetoval vsem bradavičastim prijateljem, da zajutrek kozarec apnene vode z mlekom, in pri vseh so izginile bradavice tekom par tednov.

— **Pogumen deček.** Nedavno je prispel v Trst skrivoma na ladji iz Pulja neki majhen deček; prispevši v Trst se je takoj odpravil dalje na pot. Ustavili pa so ga policaji, katerim je ravnodušno pripoznal, da je Ettore Bisosoli iz Cisate pri Milanu, star devet let. Mati mu je umrla, ko je še bil prav majhen, a žena, ki je pozneje živel z njo njegov oče, ga ni maral, temuč ga je dala neki cirkusni družbi, ko so očeta zaprli. Z glumači je prepotoval celo Gornjo Italijo in avstrijsko Primorje. Ker pa je dobival pri tej družbi več batin kakor pa jesti, pobegnil je iz Pulja na parobrod in na tem v Trst. Ker pa mu je Trst preveliko in neznano mesto, zato je hotel oditi drugam. Policija ga je izročila italijanskemu konzulatu, da ga začasno spravi v ubožnico.

— **Mačka za 20.000 kron.** V Londonu je bila nedavno razstava mačk, kateri so prišle gospe iz najimenitejše aristokracije. Na razstavi je bilo razstavljenih 550 mačk, seveda najbolj „zlahtnih“ vrst. Ali vse te je prekosila „nadmačka Fulmar Zaidon“, katere lastnica je lady Decies. Ta mačka je bila cenjena na 20.000 kron. — Pač žensko veselje, rekel bi naš kmet.

— **Spomin divjih zverin.** Da imajo zverine tudi dober spomin, pripoveduje se sledeče: Znani hamburski trgovec z zverino, Karol Hagenbeck, je obiskal nekoč, zoologijski vrt v New Yorku.

Temu zavodu je Hagenbeck pred 20 meseci prodal dva leva in dva tigra. Ko je ravnatelj Hornazi dovedel Hagenbecka k levom in tigrom, katere je

on prodal, zaklical je ta živalim po nemški: „Kako se ti kaj godi. Qwenia in Vilema?“ Levinja se je prva prebudila iz svoje apatije, pozdravila svojega bivšega gospodarja s prijaznim rjoventjem, kateremu se je kmalu tudi Vilem pridružil. Ravno tako je tudi storilo par tigrov, da je bilo rjoventje napravilo čuden kvartet na čast bivšemu lastniku. Živali so se trudile približati se Hagenbecku, kateri jih je z roko gladi kakor domačo mačko. Razume se, da je ta prilika vzbudila med občinstvom veliko senzacijo.

— **Temperamentno dekle.** Iz Balte Creeka v Ameriki javljajo: Gdč. E. Johnson, hčerka majorja v Belfast, je v prisilni delavnici v Battle Creek. Včeraj je šla v mesto z dvema spremljevalkama, kar jima nenadoma uide in steče za karo, katera je prišla mimo. Očividno je hotela skočiti pod kolesa, toda ker tega ni mogla storiti, se je prišla za ograjo pri kari in vsa opraskana in obtočena visela tamkaj, dokler se ni kara ustavila. Spremljevalki sta nato vzeli dekle seboj domov, toda prišedši na most, ki drži čez Kalamazoo reko, je nenadoma Johnson zopet zbežala ter skočila v reko; toda tudi tu so jo rešili in odpeljali z ambulančnim vozom domov.

— **Ženitev v starem Babilonu.** Stari pisatelj Herodot pripoveduje, kar potrjujejo tudi drugi tačasni zgodovinske pisce, kakšen običaj je bil glede ženitovanja v njih času v Babilonu. Enkrat v letu so se morale zbrati vse za možitev godne mladenke na določenem mestu, od koder so jih vedli na pozorišče, kjer je bilo zbranih že ogromna množina „ženinov“, to je mož in mladenicev. Sedaj je „glasnik“ (menda nekak predstojnik) jih pregledal, nato pa najlepšo od njih privedel pred množico možkih. Tukaj je bila oddana za ženo onemu, kateri je največ plačal za njo. Ko je bila ta za dragi denar prodana, privedel je drugo od ostalih najlepšo, ko je to prodal, spet drugo, dokler jih je bilo kaj. Razume se, da so bogataši preplačali najlepše, dočim so revnejši, ne gledaje toliko na lepoto, izbirali bolj trdne, pa če mogoče tudi premožne neveste. Kadar je „glasnik“ že vse razprodal, privedel je še eno najbolj grdo, katero je oddal tistemu, kateri je najmanj obljubil. Sedaj so izkupljeni denar vagali in med vse enako razdelili, da je tako krasotica pomagala s ceno bolj grdi tovarišici. Te navade so se držali tako trdno, da ni noben oče mogel svoje hčere oddati prostovoljno kakemu snubaču, ali dekle se zaljubiti v mladeniča in ovesti jo na njegov dom, ako ni bilo prej postavljeno na oni „semenj“. Radovedni smo, kaj bi porekle naše gospice in dekleta, ko bi se pri nas uvedel tak običaj? —

— **Grozna tragedija na morju.** Iz Londona poročajo o grozni tragediji, ki se je dogodila na tistem Oceanu. Ladijo „Pahitiene“ je na visokem morju dohitel vihar, ter jo tako poškodoval, da je v njo začela prodirati voda. Nekoliko dni je moštvo s sesalkami crpilo vodo iz ladije. Ali končno so mornarje ostavile moči in ladija se je pričela potapljati. Kapitan in moštvo se je rešilo na splavu, ki so ga v naglici priredili iz desak jarbol in drugega lesa. Na ta splav je selo 11 mož. Splav je bil pa tako majhen, da so bili mornarji prisiljeni spuščati vrstoma noge v vodo, da so na ta način imeli vsi prostora. Toda v naglici so pozabili vzeti seboj jedi in vode; vsled česar so trpeli grozno lakoto in žejo. Okolo njih je pa še vedno divjal orkan in zato so se morali trdno držati desak, da se niso pogreznili v vodo. Noč je prešla dovolj mirno. Vseh 11 je ostalo živih. Toda

zjutraj, ko se je zdnilo, so okoli splava zagledali na stotine lačnih morskih volkov. Mornarji so kričali na ves glas ter hoteli na ta način preplašiti gladne živali. Iste so se pa še bolj približavale splavu. Ta boj z morskimi volkovi je trajal nad štiri ure. Naenkrat se je na strah vseh vrgel eden volkov na kapitana ter ga za nogo potegnil v vodo. Volkovi so pred očmi mornarjev nesrečneža takoj raztrgali in požrli. Osem mornarjev je umrlo od lakote in žeje, le dvojica je vzdržala, dokler je ni končno našla neka ladija ter ju rešila.

— **Mravlje v sobah** niso sicer tako zoprne, ali neprijetne v toliko, ker oblezejo vso hrano itd. Ker pa se nastanijo te najrajši pod podom ali v kakih spranjah, je najboljšje, če nimaš vse kraje, odkoder jih vidiš prihajati, z zmesjo iz treh delov sladkorja in enega dela drož na sto delov vode. Vzemi n. pr. desetino litra vode, tri grame sladkorja in 1 gram drož.

— **Iznajdljiva ljubosumnost.** Knjigovodja neke danajske trgovine se je zaročil s svojo lepo tovarišico v isti pisarni. Kmalu pa se mu je zdelo, da mu njegov šef dela konkurenco v ljubezni. Ni pa mogel dobiti dokazov, ker v njegovi navzočnosti sta se vedla hladno drug napram drugemu. Ljubosumnost pa je iznajdljiva, in tako se je tudi knjigovodja spomnil, da stoje pred okni fjakarji, s katerih sedežev se vidi v pisarno. Brž se je dogovoril z enim fjakarjem, da mu je prepustil za dobro napitnino svoj sedež. In ni še sedel na vozu četrť ure, in že je zagledal svojo zaročenko v naročju svojega šefa. Zgrabi ga jeza, da z bičevnikom razbije šipe na oknu ter da pokaže, da je vse videl. Zaroka se je seveda razdrla.

— **Uspehi streljanja proti toči.** Francoske okrajne oblasti izdajajo letna izvestja o uspehih streljanja proti toči, odnosno oblakom. Iz teh izvestij je razvidno, ali je streljanje res koristno za vinograde. V kraju Beanjolois (dep. Rhône), ki slovi zaradi svojega črnega vina, se je leta 1900 ustanovilo 28 društev, ki so s 500 topovi raznih konstrukcij uspešno obvarovali 120 km² vinogradov pred točo. V teh šestih letih je napravila toča le za 860.000 frankov škode, dočim je v dobi 1890—1900, ko še niso streljali, napravila je toča škode za 16 milijonov frankov. Slično izkušnje so dosegli v okrajih Loire, Saone, Medoc, Gert, Garonne in Pyrénées. V nekaterih krajih rabijo z uspehom tudi rakete.

— **Kaj vse se na svetu kadi (tobakari.)** Splošno se misli, da so se Evropejci naučili kaditi od ameriških bivših domačinov. Toda novejši izkazi pričajo, da je kadenje prastara navada. Že v enajstem stoletju je izdal kitajski cesar ukaz, kdo in kako se sme kaditi. Tudi v rimskih grobovih najdemo se večkrat predmeti, podobni našim pipam. Na svetu kadi se vse mogoče, še bolj nego tabak. V Afriki in Aziji kade ljudje skorje od vib, strupene gobe, opium, listje od čajevega drevja, oreha, rož, materine daniče, levandela in drugih. — „Da se le kadi pod nosom“, je dejal stari ruski vojak, nabasavši si pipo z navadnim listjem, „potem pa sem jaz že dober.“

— **Pri potresu v San Francisku** je bilo tudi poslopje avstrijsko-ogrskega konzulata do tal razrušeno.

— **Avstrijska razstava v Londonu**, na kateri so zastopani tudi Slovenci, je bila odprta 5. maja. Ob tej priliki so poslali reditelji razstave cesarju brzojavko, kjer se mu ob otvoritvi razstave udano klanjajo.

— **Prodornost pri stavbah.** Znano je, da prodira zrak tudi skozi zid; čim bolj suh je slednji, tem več zraka. Navadni omet spušča največ zraka, če pobelimo zid z vapnencem, veliko manj. Še bolj se omeji prodornost zraka skozi zid, če ga namažemo z oljnatimi barvami ali preoblečemo s tapetami. Prodornost zraka zmanjšamo s tem več kot polovico.

— **Iz spiritistične seje.** V ozadju dvorane se pojavijo nekam nejasne črte poklicanega duha. S tresočim glasom vpraša vdova: „Ali si ti Avgust?“ — „Da, jaz sem.“ — „Ali si srečen, Avgust?“ — „Da, prav srečen.“ — „Si srečnejši, kakor si bil takrat, ko si živel z menoj?“ — „No, to se razume.“ — „Kje pa si, Avgust?“ — „V peklu.“

— **Kako dolgo živi človek.** Neki angleški zdravnik, ki se je dlje časa bavil z vprašanjem, kako dolgo da živi človek, je prišel do zanimivih podatkov. O prebivalstva na zemlji, ki se ga šteje nad 1515 milijonov duš, umira na dan 91.550 ljudi, ne uro 3815, na minuto 63, ali po en človek vsako sekundo. Izmed 100.000 ljudi doživlja po eden 100 let, od 500 po eden 90 let, od 100 po eden 60 let.

Gospodarstvo.

Spopolnujmo svoje gospodarske organizacije!

Učimo se od nasprotnikov! To je: nakane nasprotnika naj nam bodo v najbolje švarilo, da se moramo varovati pred njim, a koraki njegovi in njegove priprave v navodilo in pouk, kako treba, da zasnujemo svojo obrambo. To velja za življenje toliko na političnem, kolikor na gospodarskem polju.

Dne 25. marca t. l. je zborovala v Pragi osrednja banka nemških hranilnic. Na tem zborovanju so nam dali Nemci dragocenega svarila in navodila, kakor gori rečeno. Na tem zborovanju nemškega kapitala je došlo do zelo važnih pojavov za — naše narodno gospodarstvo. Gospodje so bili zelo vojeviti in agresivni v svojih govorih. In to je bilo dobro, kajti bili so vsled tega tudi jako zgovorni in odkriti. Z vsjo potrebno jasnostjo so nam povedali, česa se ima naše narodno gospodarstvo bati od njih.

Predsednik Sobitschka (ime ne zvem posebno germansko, ali mož je vendar srdit Nemec) je v svojem pozdravnem govoru opozoril na podružni zavod, ki je bil odprt v Gradcu, z dnem 1. januarja t. l. Ta ustanovitev — je rekel — je bila tem potrebnejša, ker je ravno južna Štajerska izpostavljena komaj verjetnemu prisvojevalnemu boju od slovenske strani. Določilo se je, da imata oba ravnatelja centralne banke izmenjevala se dati kontrolirati vse te podružne zavode.

V nadaljnjih svojih izjavah je zatrdil predsednik, da je v maju 1901 krožilo v Avstriji od strani slovanskih zavodov zastavnica za 665 milijonov in komunalnih obligacij za 262 milijonov, dočim je od nemških zavodov krožilo zastavnica za 333 milijonov in komunalnih obligacij za 55 milijonov kron. Od slovanskih zavodov torej skupno 927 milijonov, od nemških pa 388. To se pravi torej — je vskliknil g. Sobitschka — da so se Nemci doslej premalo brigali za gospodarske in finančne potrebe svojega naroda in da so s svojim denarjem kupovali slovanske in zlasti poljske uложne vrednote. Z drugimi besedami, da so svoj denar dajali v to, da so svojega narodnega nasprotnika gospodarski povzdigali in krepili. S svojim podružnim zavodom v Gradcu je dala

centralna banka malim nemškim mestom in okrajem (na južnem Štajerskem) priliko, da zamujeno spolne. Sobitschka je vskliknil, da je bil ta zavod v Gradcu neizogibno potreben, da bodo nemške občine in okraji vsaj gospodarski svobodni in neodvisni.

G. Sobitschka je bil nekoliko previden v izrazih in ni kar naravnost govoril, kar je vendar — povedal. Mi že vemo predobro, kaj to pomenja, če govore Nemci, da hočejo braniti nemštvo na — slovenskih tleh! Sobitschka je rekel „z eno besedo“, a tudi mi pravimo z eno besedo: novi zavod je naperjen proti delu našemu za gospodarsko emancipacijo od nemškega kapitala. Štajerski Slovenci in njih zavodi so opozorjeni, da uredijo svoje delovanje in je store še intenzivnejši. Na te pojave smo bili opozorjeni od odlične češke strani iz Prage, ki nam piše med drugim: „Ker so ti pojavi zelo važni za naše narodno gospodarstvo, smatramo za svojo dolžnost, vas opozoriti in prositi: delujte s svojim vplivom za razvoj slovenske denarne organizacije, da bode močna in krepka ter sposobna v to, da bode uspešno zabranjevala vsako prodiranje nemškega kapitala na slovenskih tleh.“

Mi dostavljamo temu bratskemu pozivu še svoj kratki poziv: Slovenci! Slušajte svarilni bratski glas iz srede naroda, ki je pionir avstrijskega Slovanstva tudi na polju gospodarske in zlasti denarne organizacije!

„Edinost“.

Protinske in skrinaste bolečine, bodenje v straneh, trganje v udih, krče, bolečine v hrbtu, živci in misli, trganje v ledjih, izpahe itd. ozdravi po izjavi tisočih zahvalnih pisem Fellerjev lepo dišeči rastlinski esenčni fluid z znamko „Elsa-Fluid“, 12 malih ali 6 velikih steklenic stane franko 5 K. 24 malih ali 12 velikih franko 8 K 60 v. pri izdelovalcu **E. V. FELLERJU** lekar-narju v **Stubici**, Elzin trg št. 202, Hrvaško. — Priporočati je, da se naroči Fellerjeve odvajajoče rabarbara-kroglice z znamko „Elsa-Pillen“ skupno 3 Fluidom 6 skatljice za 5 K; iste vplivajo čudovito pri bolečinah v želodcu, neredni prebavi, slabosti, zaprtosti itd. — Pravega balzama je dobiti ne 1, ampak 2 ducata za 5 K franko. — Zagorski prsi in sirup za kašelj 2 steklenici 5 Kron. — Prave švedske želečne kapijke 5 steklenice 5 K franko.

(204/b) 10-7

Društveno gibanje.

Št. IIj pri Velenju. „Bralno društvo“ priredi v nedeljo, dne 13. t. m. po večernicah poučno predavanje „O zgodovini Slovencev“ (konec) — Po predavanju se osnuje mladeniška zveza kot poučni tečaj za mladeniče, v katerem se bodo izobraževali v govorništvu, deklamacijah, občinskih in gospodarskih zadevah itd.

— V **Špitalcu pri Konjicah** priredi „Bralno društvo“ v nedeljo, dne 20. t. m. veselico v šoli s sledečim sporedom: 1. Pozdrav. 2. Jeza nad petelinom in kes — predstavljajo ženske osebe. 3. Kinematograf. 4. „Kmet Herod“, šaloigra v dveh dejanjih, predstavljajo moške osebe. 5. Gospodarsko predavanje. — Pričetek ob 4. uri pop. Vstopnina za osebo 40 v., sedeži 60 v. Izletnikom v „Zajčki samostan“ se nudi lepa prilika, da nas počastijo s svojim obiskom.

— **Akad.-tehn. društvo „Triglav“** v Gradcu ima svoj prvi redni občni zbor dne 12. t. m. ob 8. uri zvečer v prostorih restavracije „Schimmel“ s sledečim vzporedom: 1. Čitanje zapisnika. 2. Poročilo odbora. 3. Glavna poročila odbornikov. 4. Poročilo preglednikov in načelnikov klubov. 5. Volitev novega odbora. 6. Slučajnosti. Slovanski gostje dobrodošli!

— **Ljutomersko slov. pevsko društvo in Ljutomerska čitalnica** izletita skupno dne 24. majnika t. l. na Križovo ob 2. uri popoldne na Podstrmec v gostilno g. Stamparja, h kateremu se prijatelji petja uljudno vabijo, da se ga udeležijo v obilnem številu.

Odbora.

Književnost in umetnost.

— **Slovenski trgovski koledar** v žepnem formatu izda za l. 1907 slovensko trgovsko društvo „Merkur“. Koledar bode imel poleg običajne vsebine vsakega koledarja vsakovrstne podatke, ki so potrebni vsem kupčijskim slojem, zlasti pa trgovcu, trgovskemu potniku in trgovskemu nastavljenec. Koledar bode prirejen in sestavljen tako, da bode v njem našel trgovec kratko in točno pojasnilo v vseh vprašanjih, ki nastajajo v trgovski praksi. Trgovski koledar bode zanesljiv kazipot trgovcu in trgovskemu nastavljenec, nepogrešen prijatelj in zanesljiv svetovalec mu bode, nudeč mu lahko umljiva navodila. Z izdajo trgovskega koledarja zadosti slovensko trgovsko društvo „Merkur“ živi in resni potrebi, saj je probujen naš trgovski stan le predolgo pogrešal trgovskega koledarja. Smatramo za potrebno slovensko trgovstvo in sploh slovensko javnost že sedaj opozoriti na trgovski koledar slovenskega trgovskega društva „Merkur“, zlasti zategadelj, da trgovskega koledarja, ki ga izda za leto 1907 društvo „Merkur“ ne bodo zamenjali s trgovskim koledarjem, ki ga hoče izdati neki zasebnik. Slovenskemu trgovstvu naj služi to v informacijo, da uravnajo svoje postopanje glede oddajanja inseratov, kakor pozneje glede kupovanja koledarja. Trgovski koledar slov. trgovskega društva „Merkur“ je eminentno narodno podjetje, čegar prebitek se odmeni skladi za „Trgovski dom“. Temu občekoristnemu narodnemu podjetju bode vsak zaveden Slovenec, še bolj pa vsak slovenski trgovec in slovenski nastavljenec dal prednost pred zasebnim podjetjem.

— **Neznosno je**, če se prša bolnika, kako se počuti. Kdor ni zdrav, tega le boli, če mora o samem sebi izpovedati neprijetne reči. Ustrežeš pa vsakemu, ki trpi na influenci, kašlju, hripavosti, zasliženosti, bolečinah v vratu, pomanjkanju teka, slabostih, neredu pri prebavljanju, če mu priporočiš Fellerjev rastlinsko-esenčni fluid z znamko „Elsa fluid“, o katerega uspehih se je izreklo doslej pohvalno nad 71.000 hvaležnih pisem. Edini proizvajatelj E. V. Feller v Stubici, Elzin trg 202 (Hrvaško) pošlje 12 malih ali 6 velikih steklenic za 5 K franko.

Kdor ljubi kakao in čokolado, temu bodi priporočen:

Ivana Hoffa

Kandol-Kakao

ki ima najmanj tlače v sebi, je torej najlažje prebaven, ne povzroča nikoli zaprtosti in je ob najboljšem okusu izredno poceni.

Prišten same s imenom **Ivan Hoff** in s levo varstveno znamko.

Zavoji po 1/4 kg 90 vinarjev Dobiva se povsod.

1/2 kg 80

Dober čevljarski pomočnik

se lahko sprejme. Prednost ima godec ali telefon. Plača po dogovoru

MARTIN KOLŠEK, čevljarski mojster
CELAJE, Grušna cesta 22.

Dobro ohranjeno, moško

se proda za 40 kron. — Vpraša se pri vrtnarju v Gizelini cesti št. 8

Usnjarija.

Na Ljubnem se da radi smrti posestnika dobro idoča, v popolnoma lepem stanu, nad 24 let obstoječa usnjarija (289) v najem. Ponudbe takoj na 1-1

g. PERNATA v Gornji grad.

Brusača

išče za parno žago

D. VILHAR I DR.
v **GEROVEM** preko **RAKEKA.**

(291) Plača po dogovoru. 2-1

NA PRODAJ JE

par sto met. centov lepe

KRME

v paromlinu (290)

P. Majdiča v Celju.

Osebni kredit!

Zin brez žirantov za častnike, duhovnike, dvorne — državne — in zasebne uradnike, učitelje, trgovce, obrtnike, trgovske nameščence, k pokojnini upravičene dame in zasebnike vsake vrste na 1/2 — 25 let proti mesečnim 1/4, 1/2 ali celoletnim odplačilom: kapital in obresti se istočasno odplačujejo.

Posebnost: osebni kredit v zmislu pariško-dunajske enquete (kapitaliziranje plače.)

4% 4% 4% 4%

Realni kredit!

od 300 K višje na I, II, in III. stavek za posestnike na polja, obresti, hiše na deželi, vile, tovarne, kopališča, mline, mineralne in druge vrelce, kamnolome in vsake vrste nepremičnine do 3/4 delne cenilne vrednosti.

Stavbni kredit!

Na stavbe vsake vrste v 2-3 obrokih, kakor napreduje stavba.

Konvertiranje bančnih in privatnih dolgov. Menice in reeskompti in akceptna menjava za trgovce.

Izdelujemo in financiramo načrte za nameravana podjetja. Prevzamemo tehnične in geološke potrebe po zapriseženih izvedencih. Prevzamemo spreminjave obstoječih podjetij v akcijske družbe.

Jako rečno! Hitro! Diskretno po prvotnih in izjemnih in francosko-angleških zavodih!

Prima-reference! Zahtevajte prospekt! Znamko za odgovor prilozite!

MELLER L. EGYED BUDAPEŠTA,
(246) V., Koháry-Utca 19/B. 24-8

Cunard Line.

Najboljša in najcenejša, zelo pripravna vožnja

v Ameriko!

Vsakah 14 dni vozijo
Trst-New-York

parniki z dvema vijaki in brezčičnim brzojavom opremljeni, 10.000 ton nosči. — Pojasnila in vozni listi se dobijo pri zastopniku

ANDREJ ODLASEK, Ljubljana
Slomšekove ulice št. 25.

Bliznji odhodi parnikov iz Trsta: **CARPATIA**, ponedeljek 14. maja 1906. **ALLTONIA**, ponedeljek, 28. maja 1906. **SLAVONIA**, ponedeljek 11. junija 1906.

32 (1)

**Trgovina s papir-
jem, pisalnimi in
risalnimi potreb-
ščinami**

prodaja c. kr. šolskih
knjig in igralnih kart

**Zvezna
trgovina**

Celje, Rotovška ul. št. 2

priporoča

kancelijski, konceptni, pismeni,
dokumentni, ministrski, ovitni
in barvani papir.

**stlinčniki kamenčki
peresa tablice
peresniki gobice
radirke črnilo**

Trgovske knjige

v vseh velikostih črtane, z eno ali dvema
kolonama, v papir, platno, gradl. ali pol
usnje vezane.

Odjemalne knjižice
po raznih cenah.

**Največja zaloga
vseh tiskovin**

za občinske urade
krajne --
šolske svete, učiteljsko, župnijske urade,
okrajne zastope, užitniške zastope, hra-
nilnice, posojilnice, odvetnike, notarje
in privatnike.

**Lastna zaloga šol.
zvezkov in risank.**

Papirnat vrece vseh veliko-
sti po origi-
nalnih tovarniških cenah. ♦♦♦♦♦

Stambilje pečatniki, vig-
nete, (Siegelmar-
ken) za urade in
privatnike izvršujejo se v najkrajšem času.

Dopisnice umetne, pokraj-
inske in svetlicami
od najpriprostejše
♦♦♦♦ do najfinejše izpeljave. ♦♦♦♦

Molitveniki za birmo, vez v raznih
barvah.

Albumi za slike, dopisnice in poezije.

Pismeni papir v kasetah in
mapah. ----

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Ceniki za tiskovine in pisarniške
potrebnosti so brezplačno
na razpolago. ----

Trgovci in preprodajalci
imajo izjemne cene.

Priznana dobro blago. ♦ Solidna in točna posredstva.

Učenec

s primerno šolsko izobrazbo
se sprejme
v trgovini z mešanim blagom
Fr. Štiglica, Radovljica
(283) **Gorenjsko.** 3-2

Ugodna prilika.
Samo 3 gld.

stane poštni zavoji bruto 5 kg (cca 50 do
60 kom.) pri stiskanju malo poškodovanega
lepo sortiranega, kot cvetlice dišočega
toiletne mila

vijolica, roža, heliotrop, mo-
šus, zvonček, breakvin cvet itd.

Posilja po povzetju

MANHATTANOV PODJETJE
BUDIMPEŠTA VIII., Bezeredy-utca 3.

ANTON KOLENC, Celje

Nar. dom in v lastni hiši Graška cesta 22.

Trgovina špecerijskega blaga ter dež. pridelkov
(120) na debelo in drobno. 46-13

Naznanjam vljudo, da sem otvoril v lastni hiši
Graška cesta št. 22 popolnoma novo urejeno **TRGOVINO**
s špecerijskim blagom in deželnimi pridelki. Trgovina
v Narodnem domu pa ostane kakor do sedaj. Potrudil
se bom dobro in pošteno postreči z vedno svežim in
dobrim blagom ter prošim slavno občinstvo za mnogo-
brojni obisk. Kupčija in prodaja vsakovrstnih deželnih
pridelkov, sadja, svežega in suhega kakor: jabolk, kutin,
hrušek, trešanj, češkelj, marelic, breskev, drena, orehov,
kostanj, pravega in divjega. Kupujem tudi vsakovrstno
žito kakor: pšenico, oves, rž, koruzoj laneno seme, ko-
nopljeno seme, krompir, fižol, bob, grah, predivo, bučna
zrna, koruzno slamo od storžev, nadalje: maline, jagode,
suhe gobe, malinsko šlupko, mravljična jajca, želod,
vosek, maslo, smrekovo, borovo, macesnovo seme, ma-
cesnovo gobo, bežgovo gobo, vsakovrstne cvetke in
koranice raznih zelišč kakor: tisoč rože, anoliko, be-
žgovo cvetje, lipovo cvetje, sploh vse cvetke in kore-
ninice lepo posušene. Jemljem tudi lepo kuretnino:
piščance, race, gosti, kapune, purane itd. Koše od
vsakovrstne divjačine in domače živine.

Cene primerno nizke. Delo solidno
in se v teku tedna izgotovi. Lišpa
ni treba odstraniti. Za vse v
snaženje izročene stvari se jamči.

H. VOLK

Šostanj, Štajersko.

Kemična pralnica

urejena z najnovejšimi stroji na
par in elektriko, se priporoča za
snaženje vsakovrstnih oblik itd.

Zbiralnica v Celju pri gospodu

Josipu Hočevanju

krojški modni salon, Kolo-
dvorska ulica.

(64) 67-47

Blagajnice

varne pred ognjem in vlomom
prodaja v vseh velikostih
najboljše izdelane firma, ki
obstoji že nad 30 let

S. BERGER

DUNAJ I., Wipplingerstrasse 29

Vzorci so v rabi in se lahko ogle-
dajo v „Zvezki slov. posojilnic“ v
Celju in pri mnogih drugih po-
sojilnicah in hranilnicah v vseh
slovenskih pokrajinah. 104-76

Potnikom v Ameriko

v predvarek!!

Najstarejša tvrdka za špediranje potnikov

ZWILCHENBART

BASEL (Švica) Centralbahnplatz št. 9

sprejema potnike za linijo čez Pariz-Havre po najnižjih cenah; —
vožnja na morju le 6 do 7 dni; odhod parobrodov redno vsako soboto.
— Za večjo gotovost, da se potniki vkrcajo, spremlja jih eden uradnikov
do Havre. — Govori in piše se v vseh jezikih.

Kdor hoče potovati, naj se pismeno obrne zanesljivo na nas in sprejel
bode brezplačno najboljša pojasnila. (39) 52-19

Zdravstveni hlačniki

„Patent Mach“ * se dobivajo à

40, 65, 80, 120, 135, svileni 150, 180, za dečke 25, 35, 50, 60, svileni 90

v naslednjih prodajalnah:

Braslovče, Peperko Tom.

Celje, Puttan N.

Dobrna, Strasser Paul.

Gotovlje, Malgaj Fr.

Gorjani grad, J. Božic.

Hrastnik, Baurheim P.

Loka, Jakša Ivan

Mozirje, Žuža Fr. (11) 44-40

Nova cerkev, Arlič Mih.

Polzela, Cizel Josip

Rečica, Konzumno društvo.

Zibika, Založnik J.

Št. Jurij ob J. L., Kavčič M.

Št. Jurij ob T., Rizman M.

Št. Peter, Korman Fr.

Šmarje, Štupica Ant.

Šmarje, Löschnik Jan.

Teharje, Wengust Fr.

Trnovlje, Fazarine A.

Vransko, Schwentner K.

Vojnik, Zottl Fran.

Žusem, Gajšek Flor.

Prodajalne v drugih krajih daje c. kr. izkl. pr. tovar. za hlačnike Fr. Mach, Brno.

Najprimernejša darila za godove, birmo itd. so

Singerjevi šivalni stroji

Singer Co. Nähmaschinen Act. Ges.

Vsak šivalni stroj ima varstveno znamko.

za domačo
porabo in
obrtne svrhe
vsake vrste.

Velika
trpežnost in
vzorna
konstrukcija
usposobljajo

stroje do najvišje tvornosti ter so vsakomur v uporabo.

Brezplačni pouk v šivanju in vseh načinih
modernega in umetnega vezenja

Singerjevi šivalni stroji so na največjih
svetovnih razstavah odlikovani z največjimi priznanji.

Singer Co. delniška družba šivalnih strojev

CELJE, Kolodvorska ulica šte. 8. (20) 52-19

Parna žaga Deghenghi v Ljubljani

kupuje

sledeče vrste, smrekovega, jelkovega,
borovega, bukovega in hrastovega
okroglega lesa (hlode) potem hrastove
deščice (frize) po dnevni ceni, kakor
tudi gozde pripravljene za posekati.

Ponudbe na-
sloviti je na

Parno žago Deghenghi v Ljubljani

Cesta na Rudolfovo železnico št. 47. — Pisarna: Šelenburgove ulice št. 6.

(8) 100-73

Kupim hmelj

po dnevni ceni (286) 2-2

prodam hmeljske droge in seno.

EMERIK KUKETZ, ŽALEC.

Prodám restavracíjo

poleg je 39 oral polja in gozda, od treh strani križna cesta. Cena je 19 tisoč kron. Kupci naj se zgledajo do (287) konca maja tega leta. 2-2

MARIJA SAVINEK, Gornji Dolič, p. MISLINJE.

Notarski kandidat

išče službo.

(288) Več pove upravnistvo tega lista. 2-2

Krasno ležeče, gosposko

posestvo

v bližini mesta v Sav. dolini s hmeljarskimi nasadi in z vodno silo se proda. Natančneje pod „Kauf A“ Celje, poste restante. (258) 3-3

2 učenca

dobrih starišev in z dobrimi spričevali sprejme trgovina - - - mešanega blaga - - -

ANDREJ FRECE, Bizeljsko

(276) 4-4

Priloge za valjanje perila (valjarje), - - - pralne stroje, stroje za izžemanje, omare za led najboljši konstrukcije daje

tvrdka

S. Berger

Donaj L.

Wipplingerstrasse 29.

Ilustrovani ceniki zastoj in poštne prosto

(74) 104-76

Češko posteljno perje

po nizki ceni, 5 kg novo, očiščeno K 940, boljše K 121 - belo, pavlomehko, očiščeno K - 18 in K - 24, snežnobelo, pavlomehko, očiščeno K - 30 in K - 36. Posilja se franco po povzetju. Zamena in vračilo proti povračilu in portostroškov dovoljena.

Benedikt Sachsel, Lobes 347, p. Pizno, Češko.

Ne poročaj se

brez knjige o zakonu dr. Retana z 39 podobami mesto 3 K samo 125 K. Svetovalec za mlade poročence mesto 6 K samo 350 K. Obe deli skupaj samo 450 K franco, naprej vposlano ali po povzetju. (255) 30-6

A. GÜNTHER, založnik znanstvenih knjig, kurioznosti, v „Machtlos“, p. Hönnebach (okraj KASSEL).

Pekarija

s popolno uredbo na prometnem mestu

v Zagrebu se takoj proda radi smrti lastnika. :::

Obri je dobra in se vrlo izplača. Ponudbe in vprašanja na

g. Dragotina Kaiserja

blagajnika „Croatie“ v Zagrebu.

Prva kranjska industrija za marmor in granit z stroji na par

Felix Toman

stavbeni in umetni kamnoseški mojster

Resljeva cesta 30 Ljubljana Resljeva cesta 30

priporoča svojo delavnico za arhitekturo in plastiko častiti duhovščini in p. n. občinstvu.

Špecialist cerkveno umetnih proizvodov.

Prevzame v izvršitev podobe, oltarje, lece, obhajilne mize, krstne kamne itd.

vsakovrstna stavbena kamn. dela

kakor stopnice, okvirje, podboje, stebre itd. od peščenika, apnenika, marmorja in granita.

Solidni proizvod 3 najcenejšimi pogoji. Načrti in proračun brezplačno.

Čateške toplice na Kranjskem

pol ure od železniške postaje Brežice (Ranu)

Akrathoterma prve vrste, toplote 40-42° R vplivajo eminentno proti protinu, mišični in členski revni in njih posledičnim boleznim, kakor tudi nevralgiji, kožnim boleznim in ranam, kroničnemu materničnemu vnetju, eksudatu itd.

Stanovanja in kopališki bazeni nanovo sezidani, odgovarjajo vsakim higijeničnim zahtevam, ter se slav. p. n. občinstvu najtopleje priporočajo.

Kopališki zdravnik **dr. I. Strašek.**

Vsa nadaljna pojasnila da kopališko oskrbnistvo toplic, p. Brežice.

Slavnemu občinstvu iz Celja in okolice kakor tudi drugim v Celje dohajajočim osebam vjudno javljam, da sem s 1. aprilom t. l. prevzel

restavracíjo v „Narodnem domu“ v Celju

ki jo bom vodil z vso skrbnostjo in postrežnostjo, ki mi jo daje že 25 letna izkušnja. Na razpolago bodo vedno gorka in mrzla jedila, dalje izvrstna pristna vina in bom točil posebno sedaj priljubljeno **termalsko pivo** iz delniških pivovarnen Žalec in Laški trg.

Za obisk in naklonjenost se slav. občinstvu vjudno priporočam z odličnim spopostovanjem

Franc Remic, restavrater v „Narodnem domu“ v Celju. (263) 6-2

Trgovina z železnino „MERKUR“, P. Majdič, Celje

priporoča **traverze**, železo za vezi, **cement**, cevi iz kamenščine, **strešno lepenko**, trstevino, **pocinkano pločevino** in vse potrebščine za stavbinska dela, **varnostna zapirala** (rolo), razne okove, **železno pohištvo**, **vrtno klopí** in **mize**. Bogata zaloga vseh vrst **poljedelskega orodja** in **strojev**, najboljših **kos** iz srebrnega jekla, **peronospora-brizgalnic**, **žvepljalnikov**, najboljšega **gumija** za cepljenje **trt** itd.

Novost: Hegenbartove **vlačne grablje**, s katerimi lahko naredi ena oseba toliko, kakor z navadnimi 6 ljudi.

Sesalke za vodnjake

in vse **vodovodne potrebščine** so vedno v zalogi.

Nepremočljive vozne plahte in **po-krivala** za komate.

Umetna gnojila, za ajdo **superfosfati**, po tovarniških cenah.

Najboljše, proti **ognju** in **vloemu** varne **blagajne**.

Južnoštajerska hranilnica v Celju

naznanja, da je **znižala obrestno mero od 1. pro-**
sinca 1905 pri zemljiških posojilih od pet na

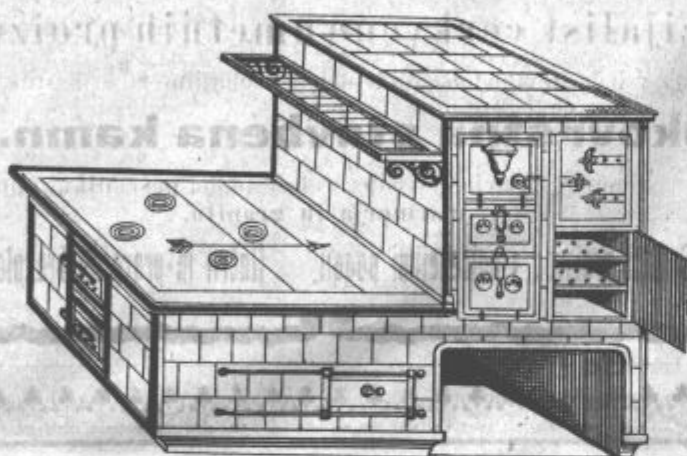
štiri in tričetrt odstotke

Za **občinska in korporacijska posojila** v okrajih
Gornjigrad, Sevnica, Šoštanj, Šmarje in Vransko pa od pet na

štiri in pol odstotke.

(43) 50—17

Obrestna mera za **hranilne vloge ostane** kot dosedaj **4%**.

RAZLIČNE TEHTNICE.

ŠTEDILNA OGNJIŠČA,

VSAKOVRSNE VODOVODE,

Izdelujem nove ter popravljam
tudi stare, bodisi decimalne,
premostne ali sploh vsake vrste
tehtnic.

vsakovrstna, velika in najfinejša, kakor
tudi mala in prosta, izdelujem sam. Za
ista prevzamem tudi nabavo pečnic, kakor
tudi zidarska dela z jamstvom dobrega
izvršila. — Štedilna ognjišča imam vedno v zalogi; po poslani meri se ista hitro izvrše.

bodisi iz studencev, vod-
njakov ali hidravličnimi
vidri, odkoder se voda lahko
poljubno napelje bodisi v

PREVZAMEM POPOLNO NAPRAVO KOPALIŠČ,

mostiče, železne cvetličnjake, verande, stopnice, ravne ali okrogle.

VSAKOVRSNE ŽELEZNE OGRAJE

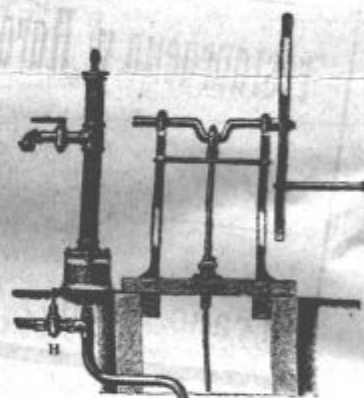
okna, primerna za vsako stavbo, osobito za tovarne, skladišča ali hleve.

Sploh izvršujem vsa stavbinska in umetniška v mojo stroko spadajoča dela
po tovarniških cenah.

Priporočam se za obilno naročbo

Ivan Rebek,

stavbeni in umetni ključalničar
CELJE, Poljska ulica št. 14.

Posojilnica v Celju uraduje vsak dan
dop. od 9. do 12. ure, izvzemši
nedelje in praznike.

Posojilnica
v lastni hiši
v Celju
„Narodni dom“

POSJOJILNICA V CELJU, ki je bila leta
1881 z neomejeno zavezo ustanovljena,
šteje sedaj nad 4100 zadrugičnikov,
kateri imajo vsega nad 88.000 kron
vplačanih deležev ter ima sedaj nad
6 1/2 milijona kron hranilnih vlog in nad
330.000 K
rezervnega zaklada.

Hranilne vloge sprejema od vsakega,
če tudi ni član zadruge ter jih
obrestuje po 4 1/4%; posojilnica plačuje
rentni davek
sama, ne da bi ga odtegnila vloga-
teljem. Posojila daje na osobni ali
hipotekarni kredit proti 5 1/2% in
5% obrestovanju.

Posojilnica v Celju
uraduje vsak dan dopoldne od
9. do 12. ure, izvzemši nedelje in praznike.